

Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэмрэ и Правительствэрэ ягъэзет

Непэ — Урысые Федераци-
ем икьулыкъоу цыфхэм
якьэгъэнэжъын фэгъэзагъэм
иофышлэ и Маф

Урысыем и МЧС Адыгэ Респуб-
ликэмкIэ и Гъэорышлэнлэ шъхьалэ
иофышлэхуэ лъытэныгъэ зыфэт-
шыхэрр!

Шъуисэнэхъат епхыгъэ мэфэкIым —
Урысыем икьулыкъоу цыфхэм якъэ-
гъэнэжъын фэгъэзагъэм иофышлэ и
Мафэ фэшл тыгу къыддэлэу тышгу-
фэгъушлэ!

Чыплэ зэжъым цыфхэр къицы-
жыгъэнэхэмкIэ шъуикъулыкъу пшъэ-
рылхэр дэгъоу зэрэжъугъэцакIэрэм,
къышхохуэлэцым ишъуемыгунысэу
тхъамыкIагъом хэфазгъэхэм псынклэу
Iэнылэгъу зэрэжъугъэгъотырэм апае
цыфхэр лъэшэу къышгуфэразэх.

Хэти ишъуделэным сыдигъуи ишъуфэ-
хъазыр, ары ишъуисэнэхъат анахь цы-
нагъохэм закIыхалыгъытэрэр, ар етIани
цыфхэм ящыкIэгъэ дэдэу цыт.

Чылопс, техногеннэ тхъамыкIа-
гъохэм ядэгъэзыжыгъын хэлэжъэн фæ-
хэр ухъазырыныгъэ дэгъу зилэхуэ лъы-
гъэишо зыхэлхэр, хымэ лыузыр зэ-
хэзышлэн зылъэкIыхэрэр ары.

Республикэм цыпсэхэрэм псыкъи-
уным илъэхъан апэдэдэ цыфхэм Iэ-
пылэгъу язытыхэрэм, Адыгеим
икъушгъэллэ чыплэхэм къэгъэнэ-
жыгъын-лъыхуи Иофтхъабзэхэр ащы-
зыхыгъэхэрэм, туристхэм, спортсмен-
хэм яцынэгъончъагъэ фэорышлэхэрэм
осэишо афашIы.

Шъо псэемыблэжъэу Иоф зэрэшгу-
шлэрэм, ишъуилэнлэсныгъэ бэкIэ ялты-
тыгъэ тишъылэныгъэ зэрэзныфэцтыр,
рхъатныгъэ тилэцт-тимылэцтыр.

Лъытэныгъэ зыфэтшIыгъэ ныб-
джэгъухэр, псауныгъэ пытэ, насып,
хэхъо ишъуилэнхуэ, Адыгэ Республикэм-
рэ здытти Хэгъэгоу Урысые Федера-
циемрэ апае ешгъухыжъэрэ Иоф нэпчъ
гъэхъагъэхэр цышъушIыгъэу тышгу-
фэлъало!

Адыгэ Республикэм и Лышхъуэ
ТХЪАКIУШЫНЭ Аслъан
Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо
Совет — Хасэм и Тхъаматэу
Федор ФЕДОРКО

Адыгеим и Лышхъуэ Урысые Федерацием и Къэралыгъо Совет изэхэсыгъо хэлэжъагъ

Зэхэсыгъоу тыгъуасэ цылагъэм
Урысыем и Президентэу Дмитрий
Медведевым тхъамэтагъор цызэри-
хъагъ. Хабзэм ифедеральнэ, ирегион
органхэм яполномочиехэм зэрахэп-
лэжыгъытхэм, бюджет зэфыцы-
тыкIэхэр нахъышIу зэрашIыцтхэм
япхыгъэ Иофыгъохэр ары мыщ къы-
щалэтыгъэхэр.

Дмитрий Медведевым къызэриIуа-
гъэмкIэ, регион заулэхэм правовой, ин-
вестиции, хэбзэлэх режим зэфэмыдэ-
хэр ащызэхаштэн альэкIышт. Къэра-
лыгъом и Пашэ зэрилгытэрэмкIэ,
джащ фэдэу полномочие горэхэр реги-
онхэм афэгъэгъэгъэнхэм иофыгъо
къагъэуцунэуи фитыныгъэ ялэ хушт.

— Полномочиехэр децентрализацие
тышIызэ, тыхэгъэу зэрэиныр, чыплэ зэ-
фэшъхъафхэм экономикэ хэхъоныгъэу
ашIыгъэр зэрэзэфэмыдэр къыдэтлэ-
тэн фæе, — хигъэуныфкIыгъэ Дмитрий

Медведевым. — Тицыфхэм ящыкIэ-
псэукIэ зыкъиIэтынымкIэ шIуагъэ
къызыкIэкIошт унашгъохэр аштэнхэм
пае регионхэм яамалхэм зягъэушъом-
бгъугъэн, а полномочиехэр агъэцкIэн-
хэм пае ящыкIэгъэшт ресурсхэр алэ-
кIэгъэхэгъэнхэ фæе.

Урысыем и Правительствэ и Тхъа-
матэу Владимир Путинэр зэхэсыгъом
къышгуышIызэ, полномочиехэр децен-
трализацие шIыгъэным ехыылэгъэ
иофыгъор игъоу къалэтыгъэу ылытагъ.
Ау лэныкъо псэури къыдалыгътэзэ мы
иофыгъом екIолэнхэ фæу ащ къыIуагъ.
ИофшIэн законодательствэр къыдэлъы-
тэгъэным, ветеринар, фитосанитар, тех-
никэ уплъэкIуным япхыгъэ пшъэрыл-
хэр регионхэм афэгъэгъэгъэнхэм афэгъэ-
хыгъэ предложение заулэ Владимир
Путиным къахилхъагъ.

— Федеральнэ гупчэм иполномочи-
ехэр регионхэм агъэцкIэнхуэ афэгъэ-

зэгъэнхэм ыпэкIэ псэури къыдэлъы-
тэгъэн фæе, — хигъэуныфкIыгъэ Уры-
сыем и Правительствэ и Пашэ.

Урысые Федерацием и Къэралыгъо
Совет изэхэсыгъо икIэуххэм къагъу-
шылэзэ, Адыгеим и Лышхъуэ ТхъакIу-
шынэ Аслъан зэрэхигъэуныфкIы-
гъэмкIэ, политическэ системэм ире-
формированиекIэ ублаплэр цыфхэр зэ-
рэгъугъагъэхэм тетэу рагъэжъагъэп.
Мы охътэ благъэм къэралыгъо гъэоры-
шлэныр зэхъокIыгъэн ыкIи ар цыфхэм
нахь апэблагъэ шIыгъэн фæе.

— ГъэорышлэнымкIэ системэу
зэхъокIыныгъэ зыфашIырэр цыфхэм
яшIоигъоныгъэхэм адиштэн фæе. Анахь
шъхьалэр — субъектхэм къафагъэгъэшт
полномочиехэм апае мылкъу къызэра-
тIупшыщтыр ары, — къыIуагъ Тхъа-
кIушынэ Аслъан.

Адыгэ Республикэм и Лышхъуэ
ипресс-къулыкъу

Сурэтхэр А. Гусевым тырихыгъэх.

Гъогухэр орэщынэгъончъэх

Гъогухэр щынэгъончъэнхэмкIэ Адыгэ Республикэм ико-
миссие изичэзыу зэхэсыгъо Адыгеим игъогухэм тхъамыкIагъоу
къащыхуэхэрэм, гъогухэр щынэгъончъэнхэмкIэ респуб-
ликэм игъэцэкIэкIо хабзэ иорганхэм Иофтхъабзэу зэрахъэхэ-
рэм щатэгъушылагъэх. Адыгэ Республикэм и Премьер-мини-
стрэу Къумпыл Мурат ащ тхъамэтагъор цызэрихъагъ.

БлэкIыгъэ илъэсым егъэпшагъэмэ,
мыгъэ гъогухэм тхъамыкIагъоу къа-
техъухагъэр нахь макI. Ау ащ зегъэ-
гупсэфылэнэу шытэп. Адыгэ Респуб-
ликэм хэгъэгу кIоцI ИофхэмкIэ и Ми-
нистерствэ гъогухэр щынэгъончъэн-
хэмкIэ и Къэралыгъо инспекције и
Гъэорышлэнлэ ипащэу Чыназыр Алай
къызэриIуагъэмкIэ, мы илъэсым пы-
кIыгъэ мээ 11-м къыкIоцI Адыгеим
игъогухэм хуыгъэ-шIэгъэ 491-рэ къа-
техъухагъэ, ахэм нэбгыри 100 ахэ-

кIодагъ, нэбгырэ 576-мэ шъобжхэр ате-
щагъэ хуыгъэ. Мээ 11-м къыкIоцI
лъэсрыкIохэм гъогогъуи 131-рэ ате-
хъагъэх, Теуцожь, Красногвардейскэ
районхэм ащ фэдэ хуыгъэ-шIагъэхэм
процент 50-кIэ ащыхэхъуагъ. Ежъ
лъэсрыкIохэм ялажъэкIэ гъогухэм
тхъамыкIэгъо 70-рэ къагъэухагъэ,
нэбгырэ 20 ахэм ахэкIодагъ ыкIи нэб-
гырэ 52-мэ шъобжхэр атещагъэ хуыгъэ.
ЛъэсрыкIохэм апкъ къыкIыкIэ Мые-
кIопэ, Тэхъутэмыкъое, Теуцожь, Крас-

ногвардейскэ, Кошхъэблэ, Шэуджэн
районхэм ягъогухэм къагъэухагъэр
мылкъо-мышIагъэхэм япчъагъэ хэхъуагъ.

ГъогурыкIоным ишапхъэхэр зэра-
укъорэр къыхэгъэщыгъэным тегъэпсы-
хъэгъэ ИофшIэнхэр Адыгеим щылагъэ-
кIотэштых. Автомобиль гъогуи 7-мэ
джыдэдэм видеокомплексхэмкIэ алъэ-
плъэх, комплекс 12 ахэм ащыгъэуцугъ.
Гъогогъу мин 23-рэ скоростыр рагъэ-
хуыгъэу къыхагъэщыгъэ. Республикэм
имуниципальнэ образованиехэм япашэ-
хэм етIани аналэ тырагъэгъэдзагъ гъо-
гурыкIоным ишапхъэхэр зэраукъорэр
видеоамалхэмкIэ къызэрэхъагъэщырэм
зырагъэушъомбгъунэу.

Зэхэсыгъом хэлэжъагъэхэр джащ
фэдэу республикэм игъогухэм язытет
ехыылэгъэ Иофыгъоми хэлплагъэх.

Адыгэ Республикэм и Лышхъуэ
ипресс-къулыкъу

МЫЕКЪ УАПЭ КЪЫЩЫЗЭЛУАХЫГЪ

Нэбгырэ 240-мэ ателытэгъэ клэлэцлыкълу ыгъыплэ Мыекъуапэ ирайон цыклоу «Черемушки» зыфиорэм тыгъуасэ торжественнэу къыщызэлуахыгъ. Сабыхэм, ны-тыхэм къафэгушонхэу зэхыхэм къеклолэгъэх муниципальнэ образованиеу «Къалэу Мыекъуапэ» иадминистрациие ипашэу Михаил Черниченкэр, псэолъэшл Иофшлэнхэм афэгъзэгъэгъэ ОАО-у «СКДМ»-м илыклохэр, нэмыклхэри. Шыгу къэдгъэ-кыжын Мыекъопэ къэлэ администрацием илъэлуклэ нэбгырэ 240-мэ ателытэгъэ клэлэцлыкълу ыгъыплэищ ОАО-у «СКДМ»-м зэришыгъэр ыкли я 4-м ишлын джырэблагъэ зэрфежыщтыр.

Мэхъанэшхо зилэ Иофхъабзэм къеклолэгъэ ны-тыхэм Михаил Черниченкэр къафэгушыуагъ. Клэлэцлыкълу ыгъы-

плэхэм япчыагъэ зэримыкьурэр дэгъзыжыгъэным паче яшгыпкъэу Иоф зэрэшлэрэр, кыхыашт илъэсми джыри мыщ фэдэ клэлэцлыкълу ыгъыплэ тикъэлэ шхъалэ къызэрэщызэлуахыщтыр ащ къылуагъ. УФ-м и Президентрэ УФ-м и Премьер-министрэрэ мы гумэклыгъор

дэгъзыжыгъэным аналэ зэрэ-тырагъэтырэр, ахэм пшгъэ-рыльгъэу къагъэуцхэрэр гъэцэ-клагъэ зэрэхъуцхэрэр къыхигъэ-щыгъэ къэлэ администрацием ипашэ. Джащ фэдэу Иофышхо зышлэгъэ псэолъэшлхэми зэрэфэразэр къарылуагъ.

Клэлэцлыкълу ыгъыплэу къы-зэлуахыгъэм куп 12 ыштэн ыльэклыщт, аужырэ шапхъэхэм адиштэу ыклоцкклэ ар ищыкла-гъэхэмклэ зэтэгъэпсыхагъ.

(Тукорр.).

ТИГЪЭЗЕТ ТЭГЪЭЛЪАПЛЭ

Гъээтэу «Адыгэ макъэм» сэри гушылэ заулэ къеслуалэ сшлоигъу. Ар зы илъэсклэ сещ нахыжъ, тызэлэгъу пломи хъуцт. Анахь гъусэныгъэ зыдысилэ гъээтхэм ащыщ, сигъээт шыпкъэу сэлтыгъ.

Дахэ, дэгъу гъээтыр къы-зышлэхэрэр ащ иредакции Иоф цызышлэхэрэр арых. Ахэр гъээтхэм бэрэ къэтхэхэрэ Лхъэусэжъ Хъаджэрэтбий, Нэхэ Рэмэзан, Сиху Гош-нагъу, Емтыль Нурбий, Жаклэмыкьо Аминэт, бэ мэхъух ахэр.

Илъэс 88-м гъээтэу «Адыгэ макъэм» иджэныкьо машло клэпшагъэхэр, зымыгъэклогъагъэхэр джыри бэрэ ащ фэлэжъэнхэу сафэлъало. Гъээ-тыр сэри къызделэгъ, ситхы-

гъэхэр бэрэ къыхиутыгъэх, тхыльгъу «Говорящие волны» зыфиорэр стхы зэхъум ащкклэ лэпылэгъу къысфэхъугъэш, лъэшэу сыфэраз. Анахь гъээ-тет дэгъоу республикэм къышдыккхэрэм апэ ит, бэрэ тегъэгъушло.

Гъээтеджэхэр! Шыуклатх, адыгэ унагъо пэпчъ къишгъу-тхыкклэ лъэпкъ гъээтэу «Адыгэ макъэр».

Тигъээт лъаплэ къыдзэ-гъэклырэ пстэуми сафэлъало илъэсыкклэу кыхыэрэм псау-ныгъэ пытэ къафихынуэ, тхыгъэ гъэшлэгъонхэмклэ бэрэ тагъэгъушлонэу.

**ІШЫНЭ
Сэфэрбий.**

Хэгъэгъу ззошхомрэ Иоф-шлэнымрэ яветеран.

Илъэсыкклэ елкэр тэгъэкклэракклэ

Илъэсыкклэр мэфэкклэ лъаплэу цыт. Унагъо пэпчъ ишыпкъэу ащ зыфегъэхъазыры, илъэсы-жъыр ыгъэкклотэжынышъ, илъэсыкклэр дахэу къызэрригъэ-хъаштым егупшысэ. Хабзэ зэрэ-хъуыгъэу, тыгъэгъэзэ мазэм иккълухым тыди мэфэкклэ елкэхэр ашагъэкклэракклэ.

Петр I-м иунашбюклэ апэрэу тыгъэгъэзэ мазэм илъэсыкклэм цыпэгъоклыхэу, унэхэр чыгъ-къутамэхэмклэ агъэдахэхэу ауб-лагъ. Ар сыд фэдэ чыгымыи хъуцтыгъ, елкэр арэу хэхыгъэу цытыгъэп. Унагъор илъэсыкклэм зымыи цымыкклэным паче къутамэ-хэм дэжыыхэр, пхъэшхъэ-мышхъэхэр, Іэшлэ-Іушлэхэр пашлэщтыгъэх. Екатерина II-р къызытэхэм, чыгымыи игъэкклэ-рэкклэ ыналэ нахь тыридзагъ, шлухафтынхэр зэрэтыжыхъэзэ ашлэнуэ унашбю ышлэгъ. Я

19-рэ ллэшлэгъум ыккълэхэм аджэ илъэсыкклэм ипэгъоклыи мэфэкклэишхо хъуыгъэ, чыгыгъу агъэ-кклэракклэщтыри агъэнэфагъ.

Былэлымэн къалэхэми а мэфэкклэи псынклэу къанэсыгъ. Ащ тетэу Темыр Кавказым гъэтхэпэм ычлэплэ тыгъэгъазэм илъэсыкклэм цыпэгъоклыхэу аублагъ.

Елкэм игъэкклэракклэ илъэс къэс нахь гъэшлэгъон мэхъу, джыи шхыныгъохэм ачлэплэклэ остыгъэ цыккълухэмклэ (гирляндэ-хэмклэ) агъэкклэракклэ, унагъом ис сабылхэм апае Іэшлэ-Іушлэхэр ащ палъхъэхэу мэхъу, чыгъ-члэгъым шлухафтынхэр ша-гъэбылтых. Сабылхэр агъэгъу-шлонхэу мэфэкклэи хэлажъэх Лыжъ Цытыргъуклыр, Ос Пшгъа-шгъэр ыкли пшысэхэм къахэ-ккылгъэ лыхъужыхэр.

**ШХОНЧЫБЭШІ
Рузан.**

Инспектор шхъалэм иджэуапхэр

Нахыпэкклэ къызэрэхэтыутыгъагъэу, АР-м и МВД ГИБДД-мклэ и Гъэлорышлэплэ и Интернет нэклуб-гъохэм упчлэ зэфэшхъафхэр къарэхъэх, телефо-нымккыи къафытеорэр макклэп. Упчлэу цыфхэм къа-тыхэрэм джэуапхэр къаретыжыкълэ Гъэлорышлэплэм ипашэу, АР-м инспектор шхъалэу Чыназыр Алыи. Мары ахэм ащыщхэр.

Упчлэ: Автомобиль фарэ-хэм «ксеноновэ ламп» зыфалохэрэм афэдэхэр ащыбгъэфедэнхэ уфи-мытэу Адыгеим унашбю къышдыккыгъа? Зигугъу сшырэр автомобилэу ВАЗ-р ары.

Джэуап: Адыгеир Урысые Федерацием хэхъэрэ субъек-тышъ, УФ-м и Конституции, нэмыкклэ федеральнэ законхэм къыдалытэхэрэм атетэу фиты-ныгъэхэр егъэнафэх. Къэра-лыгъо шапхъэхэм къызэрагъэ-нафэрэмклэ, газым кытырэ нэфынэр (газоразрядные источ-ники света) фарэ лъэпкъхэр

DC, DR, DCR зыфалохэрэр ары нылэп зыщыбгъэфедэщтыр, нэмыкклэи япхыплэи уфитэп. ВАЗ-хэм (ОАО-у «АВТОВАЗ» къэзышлэхэрэр) газым кыхы-ккырэ нэфынэр фарэхэм аща-гъэфедэрэп.

Упчлэ: Сиавтомобиль Ставропольскэ краим регистрацие щашлыгъ. Ар Адыгеим учетым къы-щыхэхыжышъуцтмэ къысашылу.

Джэуап: УФ-м и МВД транс-портхэм ятхын фэгъэхыгъэ унашбюу ышлэгъэм тетэу ав-томашинэр зиет зыщыпсэурэ

члэплэр зызэблихъукклэ, зыдэ-ккылагъэм учетым къышыхы-жыи фит.

Упчлэ: Рулым сыкклэлы-рысынэу фитыныгъэ къысэзытырэ тхылыр (правэхэр) къалэу Шах-ты щыслахыгъагъэх. Фи-тыныгъэ зэрэсимылэгъэ паллэр сыухыгъэ, ау ГИБДД-м иотделэу ста-ницэу сызщыпсэурэм дэ-тым сиправэхэр члэлы-хэп. Шахты исуд зэрэри-хъухъагъэхэмклэ, сызы-дэтхэгъэ члэплэм къагъэ-хыжыныхэ фэагъэ. Ме-дицинскэ справкэм джыри илъэс паллэ ил. Сиправэхэр къысэклэ-хъахыныхэм паче Шахты сыклон, справкэри иккълэрыкклэу гъэпсыжыи фаеу цыта?

Джэуап: Правэхэр къыуаты-жыныхэм паче АР-м и МВД ГИБДД-мклэ и Гъэлорышлэплэ иотделэу Джэдэжэ районым

щылэи ипашэ ышлэклэ заявление къэпхын фае. Ащ паспортым техыгъэ копиерэ мировой су-дьям рыхъухъагъэмрэ къыккы-гъэгъух. Медицинскэ справкэм паллэу илэр ымыухыныри къы-дэплэтытэн фае.

Упчлэ: Сиавтомобиль ка-мерэм тырихыгъэм къы-зыредзэм, номерэу пыль-хэр къыхэщыгъэхэп. Скоростым къызэрэзгъэ-хъугъэм фэшл ГИБДД-м инспектор ащкклэ прото-кол зэхигъэуцон фита?

Джэуап: Административнэ хэукъоныгъэхэмклэ УФ-м и Ко-декс къызэрэдилгытэрэмклэ, административнэ хэукъоныгъэу водителым ышлэгъэр къэзы-шыхъатэу Іэкклэ пстэур къыз-фигъэфедэнышъ, Иоф къызэлэуи-хын ыльэккыщт. Автомобилым иккълэралыгъо номерхэр къэ-мылгъагъохэми, транспортым ышъо, имаркэ, члэплэу хэукъо-ныгъэр зыщышлэгъэр къыушы-хъахыхэмэ иккыуцт.

Анахь дэгъухэр къыхагъэ- щыгъэх

«Зэгъэшлужь судьяр игъэ-клотыгъэу къэгъэлъэгъогъэ-ныр» зыфиорэ творческэ зэ-нэккыоу журналистхэм азы-фагу щызэхашагъэм изэфэ-хысыжыхэр тыгъуасэ ашлэ-гъэх. Ащ клэщакло фэхъугъэх Адыгеим и Апшгъэрэ суд, су-дьяхэм я Совет, суд Депар-таментым игъэлорышлэплэ, республикэм изгъэшлужь судхэм яИофшлэн зыкъегъэлэ-тыгъэнымклэ и Гъэлорышлэ-плэ ыкли Адыгеим ижурнали-стхэм я Союз.

Зэгъэшлужь судьяхэм яин-ститут бэшлагъэп шылэ зы-хъугъэр ыкли общественнос-тым ащ ыналэ тыримыдза-гъэу цытэп. Адэ хэта зэгъэ-шлужь судьяр, сыда ащ ышлэрэр, ар шылэ зыхъугъэм къышлужьагъэу сыд фэдэ лъэгаплэмэ анэсыгъа? Ащ нэмыккыу, цыфхэм янахыбэм ашлэрэп зэгъэшлужь судьяхэм ясуд участкэхэр зыдэщытхэр ыкли ахэр зыхэплэрэ Иофы-гъохэр.

Мыхэм яджэуапхэр ыкли тиреспубликэ изгъэшлужь су-дьяхэм яИофшлэн зэрэзэхэ-шагъэм цыф къызэррыккхэр нахь игъэклотыгъэу щызы-гъэгъозэнхэ зыльэккыщтхэр журналистхэр арых. Сыда плөмэ зэгъэшлужь судьяхэм ялэпылэгъу цыфхэм зэрыщы-клагъэр щылэныгъэм къыгъэ-лъэгъуагъ. Ахэр илъэс къэс Иофыгъо мин пчыагъэхэм ахэплэх, къаоллэгъэ цыфыбэ зэрагъэшлужь.

2011-рэ илъэсым къыклоцлэ екллэклэ зэфэшхъафхэмклэ тхыгъэ материалхэу респуб-ликэ ыкли къэлэ гъээтхэм къарыхъагъэр макклэп. Зэхэ-щаклохэм анахъэу аналэ зы-тырагъэтыгъэр суд системэм иИофшлэн шыпхыгъэ хэлъэу къэгъэлъэгъогъэныр, цыфхэм правосудием цыхъэ нахь фашы зэрэхъугъэр къиоты-ккыгъэныр арых.

Зэгъэшлужь судьяхэм яхы-лагъэу журналистхэм яИоф-шлэгъэ 43-рэ къагъэлгъэ-гъуагъ, ахэм ащыщэу анахь дэгъуи 9-р зэхэщаклохэм къыхагъэщыгъ. «Мировая юстиция — важное звено су-дебной системы», «Мировой судья, как фактор доступно-сти», «Ключевая роль миро-вого судьи — искусство при-мирения» зыфилохэрэмклэ шлухафтынхэр аратыгъэх. АР-м и Апшгъэрэ суд зэхи-щгъэ зэнэккыоу тиИоф-шлэгъоу Клэрэ Фатимэ пчыа-гъэрэ хэлэжыагъ ыкли хагъэ-унэфыккырэ члэплэхэр къы-фагъэшлужьагъ. Мыгъи «Ады-гэ макъэм» ижурналисткэ иИофшлэгъэ зэхэщаклохэм къыхагъэщыгъ, номинациеу «Мировая юстиция — важ-ное звено судебной системы» зыфилохэм теклонгъэр къы-щыдихыгъ. ТиИофшлэгъу тыфэгъушло, тапэкли гъэхъа-гъэхэр ышлэхъэзэ ыпэклэ лы-клотэнуу фэтэло.

ТХЪАРКЪОХЪО Адам.

ТИЗЭДЭГУШЫНЭГЪУХЭР

Социальнэ лъэныкьтор нахь кьэбэклэу кьэнэжьи

Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм бэмышлэу илэгъэ япшэнэрэ зэхэсыгъом Адыгэ Республикэм 2012-рэ илэсымкӀэ ыкӀи кыкӀэлъыкӀорэ 2013 — 2014-рэ илэсхэмкӀэ иреспубликэ бюджет ехыллэгъэ Законыр щаштагъ. 2012-рэ илэсым тельтыгъэ республикэ бюджетым сыд лъэныкь шъхьалэха ыгъэнафэхэрэр, сыда ащ тызэрежэн тӀэкӀыштыр? А упчӀэмкӀэ ыкӀи нэмыкӀхэмкӀэ зыфэдгъэзагъ Парламентым бюджет-финанс ыкӀи экономикэ политикэмкӀэ икомитет итхьаматэу Мырзэ Джанбэч.

— Джанбэч, кӀыхьашт илэсым тельтыгъэ республикэ бюджетым ипроект зэхэгъуцогъэным зыфеджэуахэм сыдыр лъэныкь шъхьалэхэр кыдалытэнхэ фаеу щытыгъа?

— АпэрапшӀэ хэгъэунафыкӀыгъэн фае Адыгэ Республикэм 2012-рэ илэсымкӀэ иреспубликэ бюджет зэхэгъуцогъэным ыкӀи штэгъэныр псынӀагъоу зэрэщымытыгъэр. Ащ кызыгъэжыгъэр чыпӀэм фэдэу кыштытхыжыгъэр ренэу хэбэ нахь мышӀэми, федеральнэ бюджетым кыкӀырэ финанс Ӏэпылгъоу Адыгеим кыратырэр илэс кӀэс нахь макӀэ зэрарыгъэр елтытыгъэу, бюджетым фэдэу кыкӀэлэхьан ыгъэ-кӀыштыр зэрымкӀухэрэр ары. 2009-рэ илэсым кыштыублагъэу тиреспубликэ финанс Ӏэпылгъоу кыратырэр нахь макӀэ зэрарыгъэр гу лъымытэн плӀэкӀы-штӀэп.

А еклӀлакӀэу кыхахыгъэм ыпкӀ кыкӀэу, бюджет зыфшы-тыкӀэхэм гъэпсыкӀэу ялӀэр негъэ зӀкӀэми анахь кыныгъоу щыт. Ау а кыныгъор республикэм ыкӀуачӀӀӀэ зӀшӀопхын плӀэкӀы-штӀэп.

— ФинансированиемкӀэ 2012-рэ илэсым сыд фэдэ еклӀлакӀэ шъхьалэха агъэнэфагъэхэр?

— Республикэ бюджетым кыхыкӀырэ мылӀкур зыпӀуагъэхьаштыр агъэнафэхэ зэхум зэхэгъуфыкӀыгъэу гъэпсыгъэ зӀпӀӀӀыныгъэ еклӀлакӀэ бюджетым халъхьагъ ыкӀи апӀэрэ чыпӀэм агъэуцугъ кӀэралыгъо мылӀкум игъэфедэн нахьбэу шӀуагъэ кьегъэтыгъэныр ыкӀи кӀэуӀгъо-гъэу гъэфедэгъэныр. КъэкӀуапӀэхэм уадэхын умылӀкӀынуу зэрэгъэпсыгъэм ыпкӀ кыкӀэу, хьарджхэм япхыгъэ пшӀэрылӀхэр ахэр гъэцӀкӀэжыгъэнхэм тельтыгъэ мылӀкуу щыӀэм шӀо-мыкӀынуу агъэпсыгъ.

— ХэушъхьафыкӀыгъэу такыштыуцӀу тшӀоигъу социальнэ тынхэм, нэмыкӀэу кӀэпӀон хумэ, бюджетым епхыгъэу лӀжыапкӀэ зэрарыгъэр. Сыда ащкӀэ гугъапӀэу щыӀэхэр?

— Адыгэ Республикэм 2012-рэ илэсым тельтыгъэ иреспубликэ бюджет иассигнованихэр зэхэгъэуцӀо зэхум, республикэ бюджетым ихьарджхэмкӀэ пстӀэуми апӀэ агъэушъыгъэн фаеу щыт лъэныкьохэр кыдалытэгъэх: публичнэ норматив пшӀэрылӀхэр, лӀжыапкӀэр ятыгъэныр, лӀжыа-

пкӀэм техьорэ хэбзӀлахьхэр, стипендиэхэр, Ӏзэгъу уцхэр ыкӀи гъомылапхьэхэр кӀэщӀэфыгъэнхэм, коммунальнэ фӀо-фашӀэхэм ауасэхэр тыгъэнхэм пӀуэхьаштыр ыкӀи организациехэм, бюджетхэм нэмыкӀ ахыгъэу афарӀуштыгъэр. 2012-рэ илэсым тельтыгъэ хьарджхэр зэхэгъуцӀагъэх 2011-рэ илэсым чъэпыгъоу и 1-м бюджет организациехэм ялӀо-фашӀэхэм ялӀжыапкӀэ проценти 6-у кызыралӀэтыгъэр, лӀжыапкӀэм техьорэ хэбзӀлахьыу ыпкӀӀэ процент 34,2-рэ хуштыгъэр процент 30,2-м нэсэу нахь макӀэ зэрэхьыгъэр кыдалытэгъэх.

Ащ нэмыкӀэу, ыпкӀӀэ бюджетым социальнэ лъэныкьтор нахь кьэбэклэу зэрэщытыгъэм фэдэу кьэнэжыгъ. ГушыӀэм пае, **чыпӀэм кышыхьабыжыгъэр мылӀкумкӀэ кыкӀэлъыкӀорэ тынхэр цыфхэм икӀу фэдизу аратынхэ фае:**

— *сабыи ибэхэр унагъохэм алыгъыжыгъэхуу гъэпсыгъэным пае аратырэ пособиэхэр;*

— *сабыи ибэхэр зыпӀуагъэхьаштыр, алыгъыгъэхуу алызыхыгъэ унагъохэм ыгъыпкӀэ ятыгъэным пӀуэхьаштыр;*

— *реабилитировать ашӀыгъэхэм социальнэ Ӏэпылгъоу ятыгъэным епхыгъэу Ӏофыгъохэр зехьэгъэнхэм пӀуэхьаштыр;*

— *пригород мэшӀокугъогу транспортымкӀэ пассажирхэр зэрэзэрарыгъэр пае мылӀкумкӀэ чӀэнагъэу ашӀыгъэр афызкӀэ гъэпсыгъэным пӀуэхьаштыр.*

Джыри зэ кьэсӀоужы, бюджетым ихьарджхэм зӀпӀӀӀыныгъэ ахэлъхьэгъэным фӀшӀ а зӀпстӀур кыдалытэгъэн фаеу щытыгъ.

— Гухэлъ гъэнэфагъэ зӀлэ программэхэм мылӀкуу апӀуэгъэхьэгъэныр 2012-рэ илэсым сыдӀуштыгъэу гъэпсыгъэ-щта? Социальнэ программэхэм алъэныкь-кӀэ о сыда анахь кы-хэбгъэцы пшӀоигъохэр?

— Ори узэрэщыгъуагъэу, мылӀэхьаным Урысые Федерацием бюджет ӀофшӀэным ехыллэгъэ реформэхэр щӀӀӀӀӀ. Ахэм гухэлъ шъхьалэу ялӀэр бюджетым ихьарджхэм нахьбэу шӀуагъэ кыгъэтыгъэныр ары. Бюджет мылӀкуу агъэфедэрэм нахьбэу шӀуагъэ кьегъэтыгъэным фӀшӀ Законным программнэ-целевой методыр шагъэфедатгъ.

ГушыӀэм пае, 2012-рэ илэсым тельтыгъэ республикэ бюджетым егъэнафэ гухэлъ гъэнафэ зӀлэ программэ 23-у пӀӀӀэ нахь чыжыгъэм ателытагъэхэмрэ ведомствэхэм япрограммэ 27-рэ

гъэцӀкӀэжыгъэнхэу. АпӀэрэ купым хыхьэхэрэм сомэ миллион 521,5-рэ, ятӀонэрэ купым кы-хыубытэхэрэм сомэ миллион 822,4-рэ апӀуагъэхьашт. Гухэлъ гъэнэфагъэ зӀлэ ыкӀи пӀӀӀэ чыжыгъэм ателытагъэ программэхэмрэ ведомствэ программэхэмрэ яхьарджхэм зӀлэ бюджетым хьарджэу ышӀыштыгъэм Ӏахьэу ашӀыгъэр тызхэт илэсым нахьбэу хушэн агъэнэфагъ. СыцӀугъы кӀэуу гухэлъу агъэнэфагъэм — «программэ» бюджет шӀыкӀэм техьэгъэным тыфӀкӀо-нуу. Зэрэщытыгъэм, бюджетыр, ащ исатыр пӀпчӀ гухэлъ гъэнэфагъэ зӀлэ программэу гъэпсыгъ.

Гухэлъ гъэнэфагъэ зӀлэ ведомствэ ыкӀи пӀӀӀэ чыжыгъэм тельтыгъэ программэхэм мылӀкуу апӀуагъэхьаштыр Адыгэ Республикэм иреспубликэ бюджет амалэу илӀэхэм атегъэпсыкӀыгъэу агъэнэфагъ. Процент пчӀагъэм тельтытагъэу пштэн хумэ, мылӀкур нахьбэу зыпӀуагъэхьашт ашӀыгъэ гухэлъ гъэнэфагъэ зӀлэ Республикэ программэу «Адыгэ Республикэм кьуаджэм хэбхонь-гъэ шегъэшыгъэныр» зыфилоу 2003 — 2012-рэ илэсхэм ателытагъэр — процент 93-рэ; гухэлъ гъэнэфагъэ зӀлэ Республикэ программэу «Урысыем и Кыбл» зыфилоу 2009 — 2013-рэ илэсхэм ателытагъэм Адыгэ Республикэр зэрэхэт Ӏахьы — процент 64,9-рэ.

Арэу щытми, кыныгъохэр щымылӀэхэу пӀон плӀэкӀыштӀэп. Процентхэм атегъэпсыкӀыгъэу пштэмэ, мылӀкур нахь макӀэу зыпӀуагъэхьанэу республикэ бюджетым ыгъэнафэхэрэм ашӀыгъэ гухэлъ гъэнэфагъэ зӀлэ Республикэ программэу «Мэкъумэщ хьызмэтым хэбхоньгъэ егъэшыгъэныр ыкӀи мэкъумэщ продукциякӀэ, сырьемкӀэ ыкӀи гъомылапхьэхэмкӀэ бӀдзэршӀыпӀэхэм гъӀорышӀӀэн ахэлъхьэгъэныр» зыфилоу 2008 — 2012-рэ илэсхэм ателытагъэр. Ащ мылӀкуу пӀуагъэхьаштыр ищыкӀагъэм ипроцент 17,1-м шӀомыкӀынуу бюджетым егъэнафэ. ШыпкӀэ, мэкъумэщ производствэм мылӀкуу пӀуагъэхьаштыр макӀэ зэрэхьыгъэм бюджет комитетым хэтхэр егъэ-гумӀкӀы. ИгъӀӀӀӀыгъэ зэхэсы-гъоу комитетым Ӏагъэми Къэралыгъо Советым — Хасэм илэс-сыгъуи депутатхэр а Ӏофым шытегушыӀӀагъэх, депутатэу В. И. Нарожнэм предложение кыхыгъэ-гъагъ программэм игъэцӀкӀэ-жыны 2011-рэ илэсым мылӀкуу пӀуагъэхьагъэм нахь мымакӀэу кыхьашт 2012-рэ илэсым гъэ-псыгъэнэу, нэмыкӀэу кӀэпӀон хумэ, джыри сомэ миллион 48-рэ кьэгъотыгъэнэу. ГухӀӀ нахь мышӀэми, республикэ бюджетым

хэфагъэп гухэлъ гъэнэфагъэ зӀлэ ыкӀи пӀӀӀэ чыжыгъэм тельтыгъэ программэу «Адыгэ Республикэм электроэнергетикӀэу гъоуагъэу шыгъэфедэгъэным ыкӀи энергетикэм шӀуагъэу кытырэм хэгъэ-хьогъэным и Программэу 2020-рэ илэсым лъыӀэсырэр» зыфило-рэр. ТышцӀугъы 2012-рэ илэсыр окӀофэ а программэхэм апӀуа-хьашт мылӀкур Адыгэ Республикэм иминистрэхэм я Кабинет кыгъотынэу. Депутат корпусым а еклӀлакӀэм дыригъэштэнэу кысшӀошӀы.

— 2012-рэ илэсым тельтыгъэ республикэ бюджетым кӀэ горэхэр хагъэхьагъэ?

— АштӀэгъэ республикэ бюджетым макӀӀӀ кӀэу хӀплӀӀӀӀӀӀӀӀ. Тызэрэщыгъуагъэу, бюджет законодательствэр зэхӀокӀыгъэ-ным, хьарджхэмкӀэ пшӀэрылӀхэр ыкӀи фӀдэм икӀэкӀуапӀэ-хэр бюджет системэм илӀэгӀпӀэ пстӀэуми ашӀыгъэхьафы-кӀыгъэхэм ехыллэгъэ реформэ-хэр федеральнэ лъӀагӀпӀэм щӀӀӀӀӀ.

АпӀэрэ. УФ-м изаконодательствэ зӀригъэнафӀрэм тетэу, 2012-рэ илэсым кыштыублагъэу псауныгъэр кьэушхумӀэгъэ-ным ылӀэныкьокӀэ Адыгэ Республикэм медицинэ Ӏэпылгъоу щытыгъэныр зэхӀӀӀӀӀӀӀӀ епхы-гъэ фытыныгъэхэр республикэ лъӀагӀпӀэм кыратыжыгъэх.

ЯтӀонэрэ. Республикэ бюджетым хэтэу Гъогу фонд зэхашагъ ыкӀи фӀдэм икӀэкӀуапӀэхэм ялахьышӀу ащ пӀуагъэхьэгъэн фаеу хуыгъэ. Фондым икӀэкӀуапӀэхэм ашӀыгъэ автомобиль бензиным, дизель гъэстыныпхьэхэм атехьорэ акцизхэм кытырэ фӀдэхэу Адыгэ Республикэм иреспубликэ бюджет хагъэхьэхэр, джащ фӀд транспорт хэбзӀлахьы-и, ифӀшӀӀӀӀӀ мылӀкур зӀригъэфе-дэрэм кыкӀагӀорэр. Гъогу фонд зэхашагъэ зэрэхьыгъэм ишӀуа-гъӀӀӀ, ыпӀэрэ 2011-рэ илэсым елтытыгъэм, гъогу ӀофшӀӀӀӀӀ 2012-рэ илэсым мылӀкуу пӀуа-гъэхьаштыр фӀдӀ 2,5-кӀэ нахьбэу хуыгъэ, сомэ миллион 741-рэ ӀӀӀӀӀӀӀ нэсыгъ.

ЯшӀнэрэ. Республикэ бюджетым кыштыублагъэу 2012-рэ илэсым кыштыублагъэу полицием илӀыгъын ищыкӀӀӀӀӀ финанс ухьазырыныгъэр федеральнэ лъӀагӀпӀэм зӀригъэжыгъэр. Ащ ыпкӀ кыкӀэу, федеральнэ бюджетым ифӀдэхэм якӀэкӀуапӀэ-хэм ахагъэхьабынэу агъэнэфагъ транспорт амалхэр зӀригъэхьэрэм кыкӀӀӀӀӀӀ фӀдэхэмрэ алкоголь зыхэлъ продукцием техьорэ по-шлинэхэмрэ.

ЯпӀӀӀӀӀӀ. ӀпӀӀӀӀ федеральнэ бюджетым ихьарджхэм ахыгъэщыгъэмэ, джы республикэ лъӀагӀпӀэм кыратыжыгъэх цыфхэм ӀофшӀӀӀӀӀ ягъэготыгъэ-ным ылӀэныкьокӀэ хьарджхэр ыкӀи Адыгэ Республикэм цыфхэм ӀофшӀӀӀӀ ягъэготыгъэным-кӀэ икӀэралыгъо кьулыкӀу и ГъӀӀӀӀӀӀӀӀ наппарат Ӏыгъыгъэ-ным мылӀкуу пӀуагъэхьэгъэныр.

— ЗӀкӀэми тӀӀӀӀӀ республикэм еджапӀэхэр, сабыи ӀыгъыпӀэхэр зӀригъэпсыгъэхэр. Капиталовложенихэм-кӀэ 2012-рэ илэсым

сыд фэдэ еклӀлакӀэха агъэфедэштхэр?

— Капиталовложенихэм ягъу-гъу кӀӀпшӀын хумэ, кӀӀӀӀӀӀ фае 2012-рэ илэсым тельтыгъэ Республикэ адреснэ инвестиционнэ программэм хьарджхэр сомэ миллион 299,3-рэ хьоу зӀригъэнафэхэрэр. Ар 2011-рэ илэс бюджетым ыгъэнафӀшты-гъэм сомэ миллион 49,9-кӀэ е процент 14,3-кӀэ нахь макӀ.

ШыпкӀэ, депутатхэр ымыгъэ-гумӀкӀыныгъэ ылӀӀӀӀӀӀ 2012-рэ илэсым район зырыгъэхэм яоб-ектхэр программэм зӀригъэнафэ-гъэхэм. Ау федеральнэ законода-тельствэм зэхӀокӀыныгъэхэр зӀ-рӀафашыгъэхэм ыпкӀ кыкӀэу, республикэ инвестиционнэ про-граммэм изэхӀӀӀӀӀӀ депутат корпусыр хӀажажӀӀӀ. Кыдгу-рӀо ыкӀӀӀ фӀкӀӀӀӀ ыкӀи феде-ральнэ бюджетым кыкӀырэ мылӀкур нахьбэу зыпӀуагъэ-хьэр объектхэр программэм зӀригъэуцӀагъэхэр, ау сыд япӀэсыгъэщта илӀэсыгъэ хуыгъэу аухын амылӀӀӀӀӀ объектхэр?

Джащ зӀрӀӀӀӀӀ, 2012-рэ илэ-сым тельтыгъэ Республикэ ад-реснэ инвестиционнэ програм-мер зэхӀӀӀӀӀӀ узыфӀжыкӀӀэ унаӀэ темыдзэн плӀӀӀӀӀӀӀ ыпӀэрэ илӀэсхэм ялӀытыгъэмэ, преемственностыр нахь лӀагъу ащ зӀригъэпсыгъэр. ГушыӀэм пае, 2011-рэ илэсым инвестици-ехэр зыхалъхьэгъэ объект 69-м шышӀу 2012-рэ илэсым тель-тыгъэ инвестиционнэ программэм объект 12 хагъэуцӀожыгъ. Ахэм ашӀыгъэу объекти 4-р гухэлъ гъэ-нэфагъэ зӀлэ Федеральнэ про-граммэу «Къуаджэм 2012-рэ илэсым нэсыфӀкӀэ социальнэ хэбхоньгъэхэр егъэшыгъэнхэр» зыфилоу тетэу агъэпсых.

— ИкӀэуым джыри зы упчӀэ. КызырыкӀоу шы-мыт Ӏофхэм язытет 2012-рэ илэсым зӀ-хӀокӀыныгъэхэр фӀ-хуыштхэ?

— ЕнӀуагъо нэмыкӀ регион-хэм ялӀофхэри джащ зӀрӀӀӀӀӀ хэгъэунафыкӀыгъэн фаекӀэ. Фе-деральнэ гупчэм тыкыгурылӀо-ным тӀ тышцӀугъы. АрышӀ, фе-деральнэ гупчэм финанс зӀфи-щытыкӀэу Адыгэ Республикэм дырилӀэр негъэ зӀкӀэми анахь кы-ныгъоу щыт ыкӀи ар тӀ кӀуа-чӀӀӀэ зӀшӀопхын ӀофшӀӀӀӀӀ...

Ащ дыкӀыгъоу кӀӀӀӀӀ фае илэс пчӀагъэхэм Адыгэ Респу-бликэр дотационнэу зӀригъытым кыхыкӀыжыгъэным ыкӀи рес-публикэ бюджетым икӀэкӀуа-пӀэхэм фӀдӀу кытырэм хэгъэхьогъэным республикэм пстӀэуми акӀуагӀӀэ зӀригъэрашӀылагъэр. Аужырэ илэсхэм хэбзӀлахь ыкӀи мыхьӀӀӀӀӀ фӀдэхэм кыкӀӀӀуа-гъэу республикэ бюджетым кы-ӀӀӀӀӀӀӀ фӀдӀ 2,3-кӀэ нахь-бэу хуыгъэ. АпӀэрэу тштагъэ чы-пӀэм кыштытхыжыгъэх фӀдӀу бюджетым кыӀӀӀӀӀӀӀ зӀкӀа-мыгъӀӀӀӀ фӀдэхэм ана-хьбэу зыщыгъэпсыгъэ респу-бликэ бюджетэу 2012-рэ илэсым тельтытагъэр. ТапӀкӀи тӀӀ зӀкӀэ-дзагъэу, тызӀгурылӀоу ыкӀи на-хьбэу шӀуагъэ кӀӀӀӀӀ Адыгэ Республикэм иминистрэхэм я Кабинет Ӏоф дӀтшӀӀӀӀ тыф-хьазыр.

СЭХЪУТЭ Нурбий.

Пиротехникэм уфэсакъын фае

ИлъэсыкIэ мэфэкIым цыфхэм елкэр агъэуцуныр, Iэнэ кIэракIэ кIэ пэгъокIынхэр, нэмыкIыбэхэр шэны афэхъугъэх. Ахэр шIокI имылэу бгъэцкIэнхэ фаеу нахьыбэхэм алытэ. Джы лъэхъаным кыздихьыгъэу ахэм пиротехникэри кIахэхъагъ. Ар зымыгъэфедэрабэ цыIэп пIоми хэукъоныгъэ хъуштэп. Шъхадж иамаелытыгъэу ащ ахъшэ тырегъэкIуадэ, мэфэкI салют псаухэр зышIыхэрэри цыIэх. Шъыпкъэ, уеплъынкIэ дахэ, гъэшIэгъоны, ары цыфхэр зылэпызышхэрэри, ау идэхэгъэ фэдиз шынагъо зэрэхэлъыр, уфэмысакъымэ, тхьамыкIагъо кыпфихьын зэрилъэкIыштыр бэмэ кыдалтытэрэп.

УФ-м и МЧС зэригъэунэфыгъэмкIэ, илъэс къэс пиротехникэм нэгъырэ 35 — 50 фэдизмэ шъобжхэр атырешх, хэкIуадэрэри макIэп. БлэкIыгъэ илъэсым пиротехникэм епхыгъэ хъугъэшIэгъэ 34-рэ агъэунэфыгъагъ, ахэм нэгъыри 7 ахэкIодагъ. Ащ испециалистхэм кызырэлорэмкIэ, продукциер шапхъэхэм адештэмэ, ар зыщэрэм фитыныгъэ иIэмэ, сертификат IэкIэлъымэ кызырэдэмылътытэрэр ары тхьамыкIагъор нахьыбэу кызыыхкIы-

рэр. Джырэблагъэ УФ-м и МЧС лъыплъэн IофхэмкIэ идепартамент ипащэ мыщ фэгъэхьыгъэ пресс-конференция кызыетым (ИА REX кызытыжыгъэр), Китаим кышашIыр пиротехникэу зэрэбгъэфедэшт шIыкIэр урысыбзэкIэ зытетхагъэхэм нахъ уафэсакъын фаеу кыIуагъ. Ахэм кватхы-рэмрэ кызырэрчIэкIыжы-рэмрэ зетекIыхэу бэрэ кы-хэкIы. ГушыIэм пае, метри 10 нахьыбэу зэгъырымы-кIыштэу кытыратхагъэу, ау метрэ 50 фэдиз зэлыкIоу мэхъу. НэмыкI хэукъоны-

гъэу ашIырэри бэ. Ащ фэдэу шапхъэхэм адимыштэрэ продукцие кымыщэфыным пае пиротехникэр IуигъэкIынэу фитыныгъэ зылэ шапIэхэм е супермаркетыхохэм уащышафэмэ нахьышIоу ары кызырэлорэуагъэр, ау...

Илъэс къэс пиротехникэм уфэсакъын зэрэфаер, урамым тетхэм кыащыпщэфы зэрэмыхъуштыр, шапхъэхэр зэрэбгъэцкIэштхэр МЧС-ми, нэмыкI кыулыкъухэм кIало нахъ мышIэми, цыфхэм ар агъэцкIэрэп. Шапхъэхэм адимыштэрэми, сертификат амыIыгъыми емыплъыхэу, тыдэ шытыми, кыащэфы. Мары Мыекъуапэ зыпштгъэ... Пиротехникэ зэфэшхьафэбэ шыIуагъэкIэу шапIэхэр дэт хъугъэ. Ахэм илъэсыкIэм ипэгъокI имызакъоу, илъэс псаум узыщыфаем уащыщэфэн плъэкIышт. Мы тучанхэм ачIэлъ продукциер кыулыкъу зэфэшхьафхэм мызэу-мытIоу ауплъэкIу. Ащ кыкIырэн уемыхырэхы-шэхэныр, ау урамым тетхэм анахъу мыхэм ятовар нахъ цыхъэ фыуегъэшIы. Арэу шытми, мы мазэр кызыыхъагъэм кышчыублагъэу лъэбэкъу пэпчэ шыт

хъугъэ шакIохэм япиротехникэ нахьыбэхэм кыащэфы. Зэрэпыутыр ары зылэпызышхэрэр, ау зэрэнахъ шынагъом егупшысэхэрэп.

Ащ изакъоп, шапхъэхэм адиштэу ашIыгъэми, игъэфедэн уфэмысакъымэ, ащ ищыкIэгъэ шапхъэхэр умыгъэцкIэхэмэ, тхьамыкIагъо кыпфихьынкIэ шынагъо. Ахэр зэрамыгъэцкIэхэрэр ары машIохэр кызыыхкIыхэрэри, шъобжхэр кыафэзыыхьхэрэри. БгъэцкIэн фаеу анахъ шъхьалэу мэшIогъэкIуасэхэм кыхагъэ-щыхэрэм ащышых унэхэм е псынIкIэу кызыкIэнэрэ пкыгъоухэм апэблагъэу кIэбгъанэ зэрэмыхъуштыр, жыыбгъэ шыIэмэ зэхэмыгъэнэныр, кIэлэцIыкIухэм джэгъуалъэ ямыгъэшIыныр. Сертификат пылъэу, фитыныгъэ зылэ тучаным кышчыпщэфыгъэмэ, пиротехникэр зэрэбгъэфедэшт шапхъэу кыпатхагъэхэм нахьыбэу цыхъэ афэпшIы хъуштэу, ахэм атетэу бгъэфедэмэ мышынагъоу кIало.

Шапхъэхэм адимыштэу шIыгъэу, сертификат пымылъэу пиротехникэр IузыгъэкIыхэрэр кычIэгъэщыгъэнхэм фэшI, шапхъэхэр зымыгъэцкIэхэрэм пшъэдэкIыжэу ахьыштыр мы илъэсэу икIырым Къэралыгъо Думэм нахъ ыгъэпхъэшагъ. НахьыпэкIэ цыф кызырэкIом сомэ минрэ 500-рэ, пэшэ IэнатIэм Iутым сомэ мини 5 кIыкI юридикескэ лицом сомэ мини 10 тазыр арагъэтыштыгъэмэ, джы цыф кызырэкIом сомэ мини 5, пэшэ IэнатIэм Iутым сомэ мин 50, юридикескэ лицом сомэ мин 500-м нэсэу атышт. Ащ нэмыкIэу шапхъэхэм адимыштэрэ пиротехникэ IуагъэкIэу е ар зыщашхэрэ чIыпIэм машIор къэмыхъуным ищыкIэгъэ шапхъэхэр аукохэу шыгуазэ хъурэм МЧС-м макъэ ригъэунэу джырэблагъэ «горячэ линии» кызылэуихыгъ. УФ-м и МЧС АР-мкIэ и ГъэорышIапи ащ фэдэ телефон иIэ зэрэхъугъэмкIэ макъэ кыгъэлугъ. ЗыгорэкIэ пиротехникэ нэпчI зыщашхэрэ чIыпIэ шъурихьылагъэмэ е шъушыгуазэмэ, мы телефонымкIэ шъутеон шъульэкIышт: **8(8772)-56-80-78.**

ХЪУТ Нэфст.

Абхъаз къэбархэр

Инвестициехэм кIахэхъошт

ИкIырэ 2011-рэ илъэсым абхъазхэм гушIуагъуи гухэкIи кыафихьыгъ. Шъхъэ-кIэфагъи шIульэгъуи зыфыряIэгъэ Президентэу Сергей Багапш идунай ыхъожьыгъ, ащ нэмыкIэу, Абхъазымрэ Урысыемрэ экономикэм ылъэныкIокIэ зэпхыныгъэу ялэхэр кыалэтыжынынхэу ыкIи агъэпытэнхэу рагъэжыагъ.

ИкIыгъэ илъэсым кыэралыгъуитIум яправительствэхэм зэдашIыгъэ зэзэгъыныгъэхэм яшIуагъэкIэ, Абхъазым инвестициехэр кыихэхэ хъугъэ, мылькур социальнэ ыкIи экономическэ Iофыгъоухэм язэшIохын пэIуагъахэ.

Правительствэхэм зэхашхэгъэ комисси-ем 2012-рэ илъэсым Iоф зыдашIэшт лъэныкIохэм афэгъэхьыгъэ зэхъокIыныгъэхэр Зэзэгъыныгъэм хатхэжыштых.

Шъугу кэдгъэкIыжын бэмышIэу федеральнэ гупчэм сомэ миллиардитIу чIыфэу Абхъазым зэрэритыгъэр, ар мэшIоку гъогухэм ягъэкIэжын халъхашт.

Комиссием хэтхэр псыхъоу Псоу тыралъхэрэ лъэмыджыкIэр заушхышт пIалъэми шытегушылагъэх. Автомобиль гъогур зэрыкIорэ лъэмыджым ишIын охьтабэ темышIэу кызырэхуштыр кыIуагъ.

Москва зыкы-щагъэлъэгъуагъ

Абхъаз компаниеу «Абхъазым исанэхэр ыкIи ипсыхэр» зыфилорэмрэ туристическэ фирмэу «Аква-Абхазия» зыфилорэмрэ зэгъусэхэу апэрэу Москва шыкIогъэ Дунэе кыгъэлъэгъонхэу «Хы ШIуцIэр 2011-рэ — инновациехэмрэ инновационнэ проектхэмрэ япарад» зыфилорэм хэлэжыагъэх. Ар Урысыем икыгъэлъэгъопIэ зал тыгъэгъэзэ мазэм шыкIуагъ.

Кыгъэлъэгъонхэм ахэлэжыгъэ лIыкIохэм кызырэлорэмкIэ, ЧЭС-м (Черноморское экономическое сотрудничество) ащ фэдэ кыгъэлъэгъон инхэм ахэлэжынхэу кызырэрэгъэблэгъагъэхэр апэрэ нахъ мышIэми, кыагъэлъэгъони кыаплъыни шыкIагъэхэп. «Абхъаз Республикэр зэрэщыIэр ыкIи кышчыдагъэкIырэ продукциер зыфэдэр Москва агу кышчыдгъэкIыжыгъ, — кыIуагъ Абхъаз Республикэм и Представительствэу Москва шыIэм иIофышIэхэм. — Тишъонхэри типсыхэри анахъ дэгъухэу шыIэхэм ащыщ зэпытыгъэх. Кыгъэлъэгъонхэм тызрахэлэжыагъэм тегъэгъушIо, тапэкIи продукцие зэфэшхьафхэу республикэм кышчыдагъэкIыхэрэм анахьышIухэр кьетшалIэхэу едгъэжыэшт».

ЧЭС-м хэхьэрэ кыэралыгъоухэу Урысыер, Кыблэ Осетиер, Тыркуер, Иран, Болгариер, Сириер, Грециер, Польшэр, Словакиер Дунэе кыгъэлъэгъонхэм ахэлэжыагъэх.

Студентхэм апай

Абхъаз культурнэ гупчэу кыалэу Дюзджэ (Тыркуем) дэтым ятIонэрэу «Стипендиум и Мафэ» шчызхашхэгъагъ. Ащ нахьыбэу хэлэжыагъэхэр Абхъаз Республикэм икIыжыгъэхэу Тыркуем шчысэхэрэр арых. Зэхэхьэр шIушIэ акциеу шытыгъ. Ащ кышцаугъоигъэ ахьшэр университетхэм ащеджэрэ студентхэм афагошхышт, анахъэу шыкIагъэ зылэ унагъоухэм кыарыкIыгъэхэмкIэ ар гуапи псапи хъушт.

ИкIыгъэ илъэсым мылькоу кыаугъоигъагъэр студент 42-мэ Iэпылэгъоу аратыгъагъ. ЯтIонэрэ зэлукIэгъум кыыхэкIыгъэ ахьшэри студентхэм яеджэн пэIуагъэхьашт. Тыркуем иуниверситетхэм уащеджэныр зэрэкIыныр (ахьшэкIэ) кыидэплъытэмэ, студентхэу зыдэлэхэрэмкIэ ар шIушIэ шыпкъэ мэхъу. Акцием хэлэжэ зышIоигъоухэм культурнэ гупчэм исчет шIушIэ ахьшэр кыырагъэхан альэкIышт, студентхэм ащыщ занкIэу ратыми хъушт.

(Тикорр.).

Интернетым кыыхэхыгъ.

2012-рэ илъэсым иа I-рэ квартал Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм идепутатхэу ЛДПР-м ифракцие хахьэхэрэм цыфхэр зэрэрагъэблэгъэштхэм играфик

№ п/п	ЫлгъэкъуацI, ятацI	Зыригъэблэгъэштхэ мафэр	Зыригъэблэгъэштхэ уахътэр
1	Пэнэшъу Къэплъан Мухъдин ыкIор	19.01.2012 9.02.2012 15.03.2012	сыхь. 14.00-м щегъэжыагъэу 17.00-м нэс пэшIорыгъэшъэу зарагъэтхы сыхь. 14.00-м щегъэжыагъэу 17.00-м нэс пэшIорыгъэшъэу зарагъэтхы сыхь. 14.00-м щегъэжыагъэу 17.00-м нэс пэшIорыгъэшъэу зарагъэтхы
2	Пэнэшъу Батырбий Мухъдин ыкIор	26.01.2012 16.02.2012 22.03.2012	сыхь. 14.00-м щегъэжыагъэу 17.00-м нэс пэшIорыгъэшъэу зарагъэтхы сыхь. 14.00-м щегъэжыагъэу 17.00-м нэс пэшIорыгъэшъэу зарагъэтхы сыхь. 14.00-м щегъэжыагъэу 17.00-м нэс пэшIорыгъэшъэу зарагъэтхы
3	Андреев Игорь Евгений ыкIор	12.01.2012 2.02.2012 1.03.2012	сыхь. 14.00-м щегъэжыагъэу 17.00-м нэс пэшIорыгъэшъэу зарагъэтхы сыхь. 14.00-м щегъэжыагъэу 17.00-м нэс пэшIорыгъэшъэу зарагъэтхы сыхь. 14.00-м щегъэжыагъэу 17.00-м нэс пэшIорыгъэшъэу зарагъэтхы

ЛДПР-м ифракцие иобщественнэ приемнэ зыдэщыIэ чIыпIэр: кь. Мыекъуапэ, Гоголым иур., 2. Телефоныр: 8(8772)-57-04-95.

ТИЮБИЛЯРХЭР

Аулъэ Олэгъэй ипщынэ лъагъу лъыгъу адыгэ къэщы орэд дахэхэр къызыщыргъэ-пшыкълуткълыщтыгъэхэ, Мэрэтыкъо Хысэм чы пакор ылъагъу хъатыаклоу зэрыты-щтыгъэхэ джэгу пчэгу игъэкълотыгъэхэу синыбжыкълэгъум сызшыпсэуштыгъэ къуаджэу Мамхыгъэ щызэхашщтыгъэхэр сигукъэкълыхъэхэу бэрэ сынэгу къыкълэуцожьых. Непэ хъурэм фэдэу стхакълумэхэм закъыредзэ джэгу пчэгум ит лъы лъэпэлъгэ зэкълужэу Хысэм ымэкъэ лъэш: «О мардж хъужьын, Мамхыгъэкълэ уплъэ-нышъ, зынахъ кълэлэ къэшыаглоу чылэм дэмыс Пчэнэшэ Хысэ пчэгум къыхъанышъ, ылъэгу тыкълэгъэплъэным игъо къэ-сыгъ...»

Мы Иофым згъэшлагъо горэ хэлъ: сыда адыгэ джэгухэр зыщэхэрэ джэгуклохэр пчэгум къырацэнхэм фэшл хульфыгъэ фэшъхъаф зыкълемыджэхэр? Адыгэ бзылфгыгъэхэм ахэтхэба гушылэ дахэхэр афалохэзэ пчэгум къырацэнхэр зытефэхэр? Ащ тетэу джэгу пчэгум тибзылфгыгъэхэр къырацэнхэр тиадэгъ хабзэ имы-лэхъэгъуми, ыпшъэкълэ зыцлэ къышеслогъэ хъакурынэхъэ-блэлл шлагъоштыгъэу Мэрэ-тыкъо Хысэу джэгоклоу хъалэ-мэтклэ зыцлэ лугъэм ымэкъэ лъэшкълэ непэ ситхыгъэ ипчэгу къырезгъашэ сшлоигъу зы бзылфгыгъэ: «О мардж хъужьын, Мамхыгъэкълэ уплъэ-нышъ, анахъ бзылфгыгъэ чанэу къуаджэм къыдэкълыхъэхэм ащыщэу, сабыйхэм яплункълэ Иофшлэгъэшлэхэм илътэсыбэрэ зэхэщэкълэ-кълэщаклоу ялэгъэ Лышэ Бэллэ мы тхыгъэм ипчэгу пытэу къыуцоным непэ игъо къэсыгъ...»

Бэллэ (ар ыцлэу паспортным итхыгъэр ары) икълэджэгъу мамхыгъэхэр зэкълэ зреджэхэррэр Фыжъ, сэри сымамхыгъышъ, а адыгашлэу нахъ сшло-дахэмкълэ ситхыгъэ шъуапан-шъхъэ къышизгъэуцощт. Хэгъэгу зэошхом зятэ зышъхъа-щымытэу къыгъэнгъэ нэгъырэ миллион пчъагъэм ащыщ Фыжы. Янэ ышъо хэлъэу ятэ Пашэ заом имашло 1941-рэ илътэ-сым пэхъагъэхэм ахэфагъ, къыгъэзжэу ишъхъэгъусэрэ ипшъэштитлурэ къашъхъащы-хъажьыныр инасып къыхъы-гъэш.

Апэу кълэу нэлуасэ шъу-фэсшлы сшлоигъу сикълэджэгъу бзылфгыгъэу шъхъэкълэфэрэ лъытэныгъэрэ зыфысйлэхэм. Тыгъэгъазэм и 24-м, 1941-рэ илътэсым Лышэ Пашэ имэкълэ-мэщышлэ унэгъо лэжыаглоу Мамхыгъэ дэсым ар къыхъу-хъагъ, арышъ, былъфгыгъэм ыныбжэ зыфэдиз хъугъэр къа-лоныр мыхабзэу алыгъэми, сэ къыкълэгъэтхышщт Фыжъ илътэс 70-м зэриуцагъэм.

Мамхыгъэ дэт еджэплэ ужым ублэплэ еджаплэхэм ащезы-гъэджэхэрэ кълэзэгъаджэхэр къэзыгъэхъахэрэ училищэу Мыекъуапэ дэтым 1959-рэ илътэсым Фыжъ члэхъагъ. Ащ ыуж Адыгэ къэралыгъо кълэлэ-егъэджэ институтыр 1968-рэ илътэсым къыуцонгъэ. Иоф зы-щишлэнэу хъугъэр чыплыш: 1960 — 1966-рэ илътэхэм къуа-джэу Хъакурынэхъаблэ дэт еджэплэ интернатным щыри-гъэджэгъэх, ащ ыуж илътэситлоу щылэжыагъ къуаджэу Шэбэ-

Мамхыгъэкълэ уплъэнышъ...

нэхъаблэ дэтыгъэ еджаплэм, 1968-рэ илътэсым щыригъажьы 2001-рэ илътэсым нэс Мыекъуапэ дэт лэжыаплэу «Кар-тонтарэм» икълэлэцылкълэу ыгъыплэу N 31-м Иоф щиллагъ.

— Фыжъ, — сигуапэу зы-фэсэгъазэ сикълэджэгъу бзылф-гыгъэу бэшлагъэу сыгукълэ згъашлоу, силъытэныгъэ нэры-мылътэгъу шъуашэ зыфэсшлэу сапашъхъэ исым, — Мыекъуа-плэ псэуплэ-лофшлэплэклэ къы-хэпхыным сыда укыфэзы-щагъэр, кълэлэгъэджэн Иофым зепти угукълэ уигъатхэу илътэ-ситфэ Иоф шлагъэу сабыйхэм яплун-лэжыын зыфэбгъэзэныр сыда къызхэкълыгъэр?

— Илътэс зауэрэ лъэшэу сыгу етыгъэу кълэлэгъэджэн Иофым сыпылгыгъэу Красно-дар псыубытыплэм ипсыор-хэм члаухъумэгъэ къуаджэхэу адыгэхэм псэуплэ дахэу ялагъэ-хэу непэ къызнэсыгъэм шлукълэ агу илътэхэм ащыщэу Едэпсы-къуае шаплугъэ Цыкълэ Мурат шъхъэгъусэ сыфэхъугъ, — шы-лэныгъэ гъогу шлагъоу къы-кълугъэм щыщ пычыгъом илътэ-гъо ыгукълэ теуцожьы сигушы-лэгъу. — Ащ къалэу Красно-дар дэт политехническэ ин-ститутыр къызеухым 1968-рэ илътэсым къалэу Мыекъуапэ целлюлоз-картонышл заводкълэ заджэхэу дэтым Иоф щиллэ-нэу къагъэкълуагъ, джащ тетэу илътэс 43-рэ хъугъэу тызшы-псэурэ къалэр тыгуи тыпси ащыщ хъугъэ. А лъэхъаным кълэлэгъэджэ Иофшлэплэ къалэм щыгъотыгъоягъэти, заводым ипашэу сэри нэлуасэ сызфэ-хъугъэм «уфаемэ тикълэлэцылкълэу ыгъыплэ кълэлэплоу Иоф шы-пллэнэу утштэшт» зелом, сы-гукълэ сыфэмычэф шлагъоми, «Иофшлэн сэгъотыфэ ащи сэгъы» слуи, 1968-рэ илътэсым Иофшлэныр шезгъэжыгъагъ илътэс 33-м къыкълэцл сэрклэ фэ-дэ щымылэу, сыгу лъэшэу фак-лоу, гушлуагъоу фэшъхъаф къысфимыхъэу, сшлэныгъы, скълуачли зэрэфэлъгъэкълэу фэз-

гъэлорышлэхэзэ сыщылэжыагъ.

Ары, сабыйхэм яплунрэ ягъэ-сэнрэ ащ фэдиз охътэ кълыхъэм фэлэжыгъэ Фыжъ а лэнатлэу зылуыгъэр ежыркълэ фэдэ шы-мылэу елытэ, ащ гушлуагъуи тхъагъуи хыгъотагъэхъашъ, ты-ригъэзжэу ищылэныгъэ гъогу джыри зэ рыкълэжыныу хъугъа-гъэмэ, ар дэдэр къызэрэхихы-жыштыгъэм ищыхъэ пытэ телъ.

У Бэллэ ыкълэ у Фыжъ, джащ фэдэ уищылэныгъэ гъогуи.

Мамхыгъэпхъум дэхагъэу етпэсырэм къэкълуаплэ фэхъу-гъэр илътэс 33-рэ ыгу етыгъэу ыгъэцэкълэгъэ кълэлэплу сэнэ-хъатыр ары. А охътэ кълыхъэм къыхэкъыуыкълыгъ сабыйхэр зыщалыгъэхэрэ садикэу игъашлэ щыщ охътэ лэхъыбэ зыщигъэ-кълуагъэм шаплугъэхэ кълэлэ ыкълэ ипшэшъэ цыкълухэм адыгэхэм ямызакъоу, фэшъхъаф лъэпкъ-хэм къахэкълыгъэхэми адыга-бзэр тэрэзэу ягъэшлэгъэным зэ-рэпылгыгъэр. Джащ фэдэ адыгэ лъэпкъым ишэн-зекълуакълэ, ищылэклэ-псэукълэ, ишхын ыкълэ илэпэщысэ зэфэшъхъафхэр зы-фэдэхэр къызшагъэлыгъошты-гъэ музейеу кълэлэцылкълэу ыгъы-плэм Фыжъ щигъэпсыгъагъэри. Ащ фигъэлорышлэщтыгъ адыгэ ыкълэ урыс културэхэм яфэмэ-бжымызэ къатырихъэу сабый-хэр плугъэнхэм игупшысэу гуп-чэм итыштыгъэр. Адыгэхэм

кълэ къахэщыштыгъэ Къат-мэс Фатимэ. «Адыгэ макъэм» 1998-рэ илътэсым ичъэпыогъу мазэ ащ къышчыиуыгъэгъэ очеркэу «Республикэм ищыф» шъхъэу зыфишлыгъэр мыш фэдэ сатырхэмкълэ къырегъа-жъэ: «Адыгэ Республикэм ис-хэм ащыщ горэми ащ фэдацлэ фаусыгъэгон, ау фит сашлыгъа-гъэмэ Мыекъуапэ дэс адыгэ бзылфгыгъэ горэм ар фэгъгъэ-шъошэщтыгъэ. «Лэнэтлэшхо лъ-та?» шъолуи? Гушылэу «Лэна-тлэм» нахъыбэм къидгъэкълэ-рэм елтыгыгъэу укъэгущы-лэштмэ, а лэнатлэу зыфалорэм фэдэ илахэп. Ау бэ шлоу къы-пыкълырэр ташыщ нэгъырэ пэпчэ илэнатлэ зэлъытыгъэр къызэрэгурылорэми, ар зэри-гъэцэкълэшъурэми. Арышъ, зыкълэбар шъуцызгъэгъуазэ сшлоигъоу цыфым ежэ зыфы-хихыжыгъэгъу лэнэтлэшхо егъэцакълэ. «Гъэшлэгъона кълэлэ-цылкълэу ыгъыплэм Иоф шешлэ-мэ, ащ щалыгъ урыс кълэлэцыл-кълэмэ адыгабзэ арегъашлэ-мэ...» зылон къыхэкълынкълэи хъун. Ау илътэс зауэрэ сыгу изгъэкълышъугъэп сшыпхъу класэ теубытагъэу хэлъыр, игу-пшысэ ыкълэ игукъэкълэ дахэхэм-кълэ исэнэхъат зэригъэкълэракълэ-рэр, а пстэумэ адиштэжъу унэгъо зэкълужэ-зэдэлэжыи зэрилэр, исабыйхэри шлущэу зэриплэ-гъэхэр. Цыкълэу Бэллэ исэнэхъат-кълэ кълэлэгъадж, хымэ сабыи-бэхэр ыгъэсагъэх, ыплугъэх. Адыгэ Республикэр тилэ зэрэ-хъугъэм тамэ къыгуиыгъаки зи-гъушъалэ-гупшысэхэмкълэ, зилоф-шлэклэклэу лъагъу дэбыбэжыгъэ-хэм ар ащыщ шъыпкъ».

Ифэшъошэ шъыпкъэу а бзылфгыгъэм Къатмэс Фати-мэ къыриуалэхэрэм, адыгэ-хэм зэралоу хабзэу, сэ слэхъом-бишлэи тэсэдзэ. Зынахъ ктын мыхъурэ Иофшлэным — цы-фым иплун зыщылэныгъэ шы-щыбэ фэзыгъэлорышлэгъэ адыгэ бзылфгыгъэу хъупхъэ дэдэм шлоу фэлэгъэн фаэм гъунэ илэп.

Цыкълэу Бэллэ Иофшлэгъэшлоу илэхэм яфэшъуашэу ыцлэ джы-ри рамылуагъэми, гуапэ шы-хъугъэ шлухъафтын зауэрэ къы-пагъохыгъ. 1986-рэ илътэсым къалэу Мыекъуапэклэ «Кълэлэ-плу-методист» зыфилорэ цлэр апэрэу къызфаусыгъэ нэгъы-ритфым ащыщыгъ. «Иофшлэ-ным иветеран» зыфилорэ ме-дальри къыратыгъ. «Социали-стическэ зэнэкълэуныгъэм щытекълуагъ» зыфилорэ ме-дальри тлоуцогъо, щытхъу тхылъхэри къыфагъэшъоша-гъэх. Ежыр анахъ зыгушхо-рэр «Адыгеим народнэ гъэсэ-ныгъэмкълэ изаслуженнэ Ио-фшлэ» зыфилорэ щытхъуцлэу къыфаусыгъэр ары.

Мамхыгъэпхъур, у Бэллэ ыкълэ у Фыжъ, цитлурэ къыо-пэсыгъэ шъыпкъ. Уимэфэклэ шлагъокълэ сыпфэгъушлэу, псау-ныгъэ пытэмрэ насып шыла-кълэрэ ренэу уигъогъгъунхэу, уиунагъо хъар клоплэнэу сы-пфэлъало.

ЛЪЭХЪУСЭЖЪ
Хъаджэсэртбый.

Сурэтхэм арытхэр: Цыкълэу Бэллэ щытхъуцлэу къы-фаусыгъэм пае Адыгеим и Лышъхъэу Тхъакълушчы-нэ Аслъан удостоверениер къыретыжы; Цыкълэу Бэллэ Муратрэ япшъашъэрэ якълалэрэ ягъуэсэх.

Уцылф шъэбэ хъалэл, угупшлэн, хэти ифэшъуашэу шлу къызе-хъулэрэм уфэгущло. Уиунагъуи дахэ, шысэтэхыпл.

Зэшъхъэгъусэхэм зэдэшъ-плугъэх Заремэрэ Юрэрэ. Пшъашъэр шылэныгъэ гъогу дахэу зытежыгъэуцагъэм гъэхъагъэхэр ышлэхэзэ рэкълэ. Ар къалэу Краснодар универ-ситетым шеджэ, ащ икълэлэ Заур ятфэнэрэ классым ис. Фыжъ ыкълэ Юри унагъо ил, пред-приниматель Иофым пылэ, ащ икълэлэхэу Самир илътэс 7-м ит, апэрэ классым шеджэ, нахъыкълэу Тлахъырэ илътэсиплэ ыныбжэ.

къыхъэхэрэм ренэу яджэ, итхы-гъэхэри ащ инэкълубгъохэм къащыхеутых. Ащ даклоу Фыжъ нэгъырищ игъусэу кълэлэцыл-кълухэм апае дахэу гъэкълэрэ-кълэгъэ тхылъэу «Нэгъыи» цлэу зыфаусыгъэр къыдагъэкълыгъ. Джы мары ыгъэхъазырыгъ къыдигъэкълышт тхылъэу адыгэ жэрылуабзэм урыс кълэлэцыл-кълухэр фэбгъэсэнхэм пае лэпы-лэгъушлу хуштыр.

Джы нэлуасэ шъузфэсшлышт-хэ сатырхэри зыфэгъэхыгъэ-хэр Цыкълэу Фыжъ. Тилъэпкъ гъэзет иредакцие щылажэ-щтыгъ адыгэ бзылфгыгъэ журналистхэм итхыгъэхэм-

Къуаджэр зыгъэдэхэрэ цIыф

Къуаджэу Улапэ Ожэ Аскэрбий шхъэклафэ фэзымышIырэ дэсэп. Илъэс 39-рэ хъугъэу Улэпэ еджапIэу N 9-м ащ кIэлэгъаджэу Iоф щешIэ.

КIэлэеджакIохэм Iоф зэрадишIэрэм, еклIолIэкIэ тэрэз зэрафыриIэм къахэкIэу, нэбгырэ пIэпчэ шIэныгъэ куухэр регъэгъотых. Ау шIэныгъэ куу къодыне кIэлэеджакIом еогъэгъотыкIэ зэрэмышхуштыр Аскэрбий дэгъоу къыгурIо. Шэн-зе-кIокIэ дахэхэр, Iэдэбныгъэрэ шхъэ-кIэфэныгъэрэ ахэлэу кIэлэеджакIохэр ыгъэсэнхэм мэхъанэ реты.

Аскэрбий анахь пшIэрэу шхъаIэу иIэхэм ащыпI сабийхэр зэрэадыгъэхэр ащымыгъушIэу, лъэпкъым рыгушхохэу, къызыхэкIыгъэм итарихь хэшIыкI фыриIэу, ныдэлъфыбзэр шIу ылъэгъоу къэтэджыгъ, тхэным ыкIи усэ зэхэлъхъаным апыщэгъэу щытыгъ.

Я 7-рэ классым исэу тхэным пыхъагъ. Гъэзетэу «Социалистическэ Адыгейм» статья цIыкIоу ытхыхэрэр къырагъахъэхэу аублагъ. АпшIэрэ классым ащеджэ зэхъум иусэхэр гъэзетым кIыхъиутыгъгъэх. Статья зэмылIэужыгъохэри къыригъахъэу ригъэжыагъ.

1966 — 1969-рэ илъэсхэм хы флотым къулыкIуэр щихыгъ. А лъэхъаным гъэзетым тхэныр зэпи-

гъуштыгъэп ыкIи армейскэ гъэзетэу «Флаг Родины» зыфиIорэм ныбджэгъуныгъэ дыриIагъ.

КъулыкIуэ ужым, 1969-рэ илъэсым, Адыгэ къэралыгъо кIэлэгъэджэ институтым чIэхъэ ыкIи 1974-рэ илъэсым къеухы. А лъэхъаным тхэным нахь лъэшэу ыуж ихъагъ. Район гъэзетэу «Дружба» зыфиIорэм икIэлэцIыкIуэ рассказхэр къехъэх. Республикэ гъэзетэу «Адыгэ макъэм» иусэхэри, ирасказхэри къыхаутых.

2008-рэ илъэсым иапэрэ тхылъэу «Гугъэ» зыфиIорэр къыдэкIы. ЗэкI пIомы хъунэу ащ къыдэхъагъэхэр къоджэдэхэу мафэ къэс зыхэхэхэм, зыдэлажыхэрэм, ахэм ягупшысэхэм, ягумэкIхэм шIум, дэхъагъэм, цIыфыгъэ-Iэдэбныгъэм афэгъэхъыгъэх.

Ащ къылыкIуагъэх усэхэр зыдэт сборникэу «Мэзэгъо чIэщ» зыфиIорэр, а илъэс дэдэм кIэлэцIыкIумэ апае рассказхэр зыдэт тхылъ цIыкIоу «Жалость» зыфиIорэр урысыбзэкIэ къыдигъэкIыгъ.

ЦIыфхэр зыгъэгумэкIырэ Iофыгъоу Аскэрбий ытхыгъэхэм къащIэтырэр бэ. Джащ фэдэу усэхэр зыдэт тхылъэу «Мэзэгъо чIэщ» ыIуи зэджагъэр цIыфыгъэм укы-фэгъэгъуштыр тхыгъэхэмкIэ ушъагъэ. Мыщ усэ зэфэшъафхэу Адыгэ гербым, адыгэ быракъым, адыгэ цIем, адыгэ бзылIыгъэм афэгъэхъыгъэу бэ къыдэхъагъэр. А усэ цIыкIуэхэр титхылъеджэмэ бэрэ агъэфедэ. Сабый цIыкIуэхэр

библиотекем къахIохэу, адыгэ гербым пае е гъатхэм пае усэ зэрагъэ-шIэнэу еджапIэм къаыщыралокIэ, Ожэ Аскэрбий ытхыгъэмэ къахэ-сэхышI, ясэты.

ЧIыопсым идэхъагъэ сабий анахь цIыкIуэхэм зэхашIэзэ, зэрэщыгу-шIукIыхэрэр Аскэрбий иусэ сатыр-хэм IупкIэу къаты:

*Еплъэлъ зэ — бжыхъапэм
идэхъагъэ,
ПшIэшIгъэ къежыгъэкIэм
лъэшIу фэд.
Мэзым тыгъэ бзыйхэр
чIэтэкIуагъэу,
Бэджыхъэ фыжыкIэ бжыхъэм
джанэ ед.*

Тидунай зэрэдахэри, тичылэ зэрэ-шIагъори, ар хъакIэхэм агу ихыгъэу зэрапэгъокIырэри къыщелIо мы усэу «Еблагъ Улапэ» зыфиIорэм.

*Къэубыт, ныбджэгъур,
къэсэщIи сIапэ,*

*Гур гъэпсэф, бысым пфэхъушIт
о си Улапэ.
ШIукIэ укъэкIуагъэмэ —
утихъэкIэ гупс,
ЗэрэкIуаджэу уибысым,
ащ уемыгупшыс...*

ЯплIэнэрэ тхылъэу «Зэо блэкIы-гъэм иджэрпэджэжэ» зыфиIорэр 2011-рэ илъэсым къыдэкIыгъ. Ащ рассказхэри, зы поэми, зы пьеси къыдигъэхъагъэх.

Усэхэм анэмыкIэу, Аскэрбий итхылъхэм Iотэжыхэми, къэбар кIэкIэхэм чIыплэ гъэнэфагъэ ща-убытыгъ. Мыхэм узяджэкIэ, блэ-кIыгъэм тищыIэкIагъэри тинепэрэ мафи гъунджэм уиплIэрэм фэдэу ахэлIагъо.

Аскэрбий адыгабзэмкIэ Адыгэ Республикэм и ЛIышгъэхэ дэжэ щы-Iэ Советым илъэс 15 хъугъэу хэт, чанэу ащ иIофшIэн хэлажэ.

Непэрэ мафэхэм кIэлэцIыкIумэ апае усэхэр зыдэт тхылъыкIэ ыгъэ-хъазырыгъ. «Сэ лъытакIэ зэсэгъа-шIэ» ащ цIэу фишIыгъэр. Илъэ-сыкIэу кIыхъэрэм ар къыдэкIынэу щыт.

ТхакIохэм я Союз хагъэхъанэу итхылъхэр Москва агъэхъыгъэх. Ар зы гушIуагъоу ащ ыпэ илъ.

Исэнахъат хэшIыкIышхо фыри-Iэу, дэгъу дэдэу зэригъэцакIэрэр къыдалыты, цIэ лъапIэхэу «Уры-сыем гъэсэнныгъэмкIэ иIофышIэ гъэшIуагъ», «Адыгэ Республикэм изаслуженнэ кIэлэгъаджэ» Ожэ Аскэрбий къыфагъэшIошагъэх.

Ожыым игулыгъэ чан, идунэе-еплъыкIэ хъоо-пщау, уилъэпкъэ-гъумэ урыгушхонэу, уехъопсэнэу щыт. ТхакIор, цIыф Iушыр къыт-фэгумэкIэу, гъуазэ тфэхъоу непи къызэрэтхэтым тегъэгъушIо, кIочIа-кIэ къытхелъхъэ.

Аскэрбий ыныбжэ мыгъэ илъэс 65-рэ хъугъэ. ИмэфэкI мафэ, гъэ-хъэгъабэу иIэхэм апае, зэрэнасы-пышIом пае сигуапэу сыфэгъушIо, игъэтхэ огоу зыфэусагъэр нэфы-нэ зэпытынэу, идунай мамыры-нэу, ипсауныгъэ къыщымыкIэнэу, игугъэ лъагъэхэм акIэхъанэу, ибын-унагъо дэтхъэнэу фэсэлэ.

ГЪЭЗЕТЕДЖЭМ ИШОШI

Тхылъ зэкIэупкIэгъэ Iэрыфэгъу

«Къытферэпс ренэу тыгъэр» зыфиIоу ХъагъундэкIоу Шамсэт ытхыгъэр 2009-рэ илъэсым къыдэ-кIыгъ, ау сэ бэшлагъэп къызысIэ-кIэхъагъэр. Ар Шэуджэн районым ит къуаджэу Мамхыгъэ щыпI хъыз-мэтышIэ бзылIыгъэ Iушым къы-IэкIэкIыгъ. ЫныбжыкIэ хэклотагъэ-ми, ыгукIэ шIоIофым блэкIыгъэп, тхылъ дэхэ цIыкIуэ къыдигъэкIыгъ. ЩыIэныгъэр гупсэфыным, рэхъа-тыным, кIэлэцIыкIуэхэр дэгъоу гъэ-сэгъэнхэм афэгъэхъыгъ. Усэхэр ыкIи рассказ цIыкIуэхэр кIэлэцIыкIуэхэм атегъэпсыхъагъэх.

«БзитIур зэгъусэ» зыфиIорэ усэм щыкIегъэтхы адыгабзэм тэр-кIэ уасэу иIэр.

*Адыгабзэр, тIанэ папIэу,
Тыгъэрэхъоу зэтэгъащIэ.
Урысыбзэр ащ итIуазэу,
ТишIэныгъэ лъэгъэкIуатэ.
Сыбзэ дахэу згъэбзэрэбзэу,
Тэ сыкIоми сэгъэфедэ.
СегъэгъушIо, сегъэны.
ЦIыфы шъыпкъэу зсэлъытэ...*
(«БзитIур зэгъусэ», н.110)

Усэу «ШъуитIу зытелъхэр» пшIтэмэ, цIыфым шэн Iаеу къыха-фэрэр къыхегъэщы, ащ хъайнапэ къызэрэхэкIырэр къыщелIо.

*Бэшлагъэу цIыфхэм аIо —
«ШъуитIу зытелъхэр дэгъоп».
Ау тилъх ащ фэдэхэр,
ЗыкIыб гъэзагъэр аубы,
Зыку исым ордэ фалэ.
Добэ-дашхэр яуз,
ЗэшIокI зилэр яплъапI,
Къямиджагъэми зыпашI,
Ашъо зэрэфаеу зэблахъу...*
(«ШъуитIу зытелъхэр», н.43)

Усэу «СикIал» зыфиIорэр Шам-сэт ыкIо фэгъэхъыгъэу етхы. Ащ ицIыкIуэгъом янэ зыми зэрэщи-мыгъэклагъэр, ыналэ зэрэтетыгъэр къыщелIо, джы ежэ ныр сабыипIэм ифэжыгъэ ыкIи икIалэ ыгъэгупсэ-фынэу щэгугъы.

*СигъащIэ гукIэ зэзгъафэу,
Охътабэ къызнысчыгъ.
ЧIэци мафи сырэхъатыгъэп,
ОркIэ зыкIи сызэблэжыгъэп.*

*Сыолъэу жъыгъор гъэтынч,
Уналэ къыстегъэт, сикIал.
СыкыныцIыгугъэу сыкызожагъ,
Джы о Iы ухъугъ.*
(«СикIал», н.69)

ЦIыф зэфыщытыкIэхэр, унэгъо-шIэныр, унагъомэ арыс ныбжыкIэ-хэмрэ нахъыжыхэмрэ язэфыщы-тыкIэ, язекIокIэ-шIыкIэхэр шъып-къагъэ ахэлэу къэтыгъэх, къыткIэ-лъыкIорэ ныбжыкIэхэм шысэ афэхъунэу тхыгъэх.

Мы тхылъыр еджэгъошIу, гуры-IогъошIу, мэхъанэ хэткIи иI. Бгъу пстэумкIи тищыIэныгъэ Шам-сэт къыгъэлъэгъон ылъэкIыгъ, ихэку ыгъэлъэпIагъ, республикэу тызэрысым идэхъагъэ къыгъэлъэ-гъуагъ.

*Сыдэу непэ мэфэ даха!
Сабый пстэуми
тигушIуагъу —
Тыгъэр чэфэу къепсы,
Осыр псынкIэу мэжэу...*
(«Гъатхэр къэкIо», н. 103)

КIэлэцIыкIуэ IокIэ-шIыкIэхэм яхъыллагъэу тхылъым бэ къыдэ-хъагъэр, нэнэжэ хъупхъэхэм ахэр зэрэкласэр хигъэкIокIагъэп ав-торым.

*Симэ цIыкIур хъупхъэ дэд,
Тхылъы цIыкIумэ ренэу яджэ.
ЫшнахъыкIэ егъэдалэ,
Тхыдэ хъушIэ къыфелуатэ.
Мыбзэдэжэнэу гурегъалэ,
Шэн дэгъубэм афегъасэ:
— Нанэ къыуаджэмэ ечъажэ,
Нэжэ-Iужыгъэм афэтэдэж...*
(«Хъупхъэ дэд», н. 132)

Шамсэт итхылъэу «Къытфе-рэпс ренэу тыгъэр» зыфиIорэр унагъохэми, ублэпIэ еджапIэхэми ащыбгъэфедэнкIэ Iэрыфэгъоу къыс-щэхъу.

*Улэпэ къоджэ библиотекем
ипащэу ГЪУБЖЫКЪО Фатимэ
мы нэкIубгъом итхэр
къыгъэхъазырыгъэх.*

Юфшлэнымкэ ыкли цыфхэр социальнэу ухьумэ-
гэнхэмкэ чыплэ органым документхэр тэрзэу зэ-
хэгъуэдогъэнхэм ыкли ильэси 3-клэ ахэр 1ыгъыгъэн-
хэм ыналэ атырегъэты.

ЗЭФЭХЫСЫЖЬХЭМРЭ УАХЬТЭМРЭ

Уащытхуныр кьалэжьи

Адыгеим культурэмрэ искусствэмрэлэ илофышлэхэм 2011-р илээср зэрагэклотэжьиэрэм фэгээхыгээ зэхахэз тиреспубликэ и Лэапкэ музей шыкыуаг. Ти Лышхэу Тхаклушынэ Аслан, Правительствэм ацлэкэ гээхыгээ зышыгээхэм АР-м культурэмкэ иминистрэу Чэмышо Гэзыи кьафэгушлуаг, щытху тхылхэр аритыжьиэгээ.

Хуыгээ-шлэгээ гэшлэггон-хэмкэ 2011-р илээср тыгу кызырэккыжыщтыр Чэмышо Гэзыи зэхахэм кышлуаг. Адыгэ Республикэр мыгээ илээс 20 хуыгээ. Композитор цлэрылоу Нэхэ Аслан ыусыгээ оперэр апэрэу Мыекыуапэ кышцагээлэг-гуаг. Ащ тиансамблхэр, театр-хэр, артист хэхигээхэр хэлэжьи-гээ. Концерт гэшлэггонхэр «Нал-мэсым», «Ислыамыем», «Русская удалым», нэмыкхэми кьатыгээх. Театрхэм аспектлэхэри респуб-ликэм шыкыуагээх.

Библиотекахэм, музейхэм, ис-кусствэхэмкэ еджаплэхэм, лэапкэ культурэм и Гупчэ, фэшхыафхэ-ми шлуагээу ялэр маклэп. Рай-

онхэм, кьуаджэхэм уащытхуныу Иофшлагээ ял.

Урысыемрэ Адыгеимрэ культу-рэмкэ яминистерствэхэм, нэ-мыкхэм ящытху тхылхэр Чэ-мышо Гэзыи зэритыжьиэгээмэ ащышых Сулеймэн Юныс, Жьудэ Пшымафэ, Кыкы Беллэ, Кьулэ Амэрбий, Сетэ Сафьет, Абыдэ Артур, Наплэкьо Руслан, Лышэ Рустем, Джыгунэ Фатимэ, Кушью Нэфсэт, Клара Замшевар, Шэуджэн Бэлэ, Мария Марченкэр, Марина Расколец, Михаил Арзумановыр, фэшхыафхэри.

Сурэтхэм арытхэр: Чэмышо Гэзыи Сулеймэн Юныс фэ-гушлэ; щытху тхылхэр зэра-тыжьиэгээмэ ащышхэр.

Зэхэзышагээхэр:
Адыгэ Республикэм
и Кьэралыгьо
Совет — Хасэр,
иминистрэхэм
я Кабинет

Кьыдзыгэккырэр:
Адыгэ Республикэм
лэапкэ Иофхэмкэ,
Гэкыб кьэралхэм
ащыспэрэ тилгэп-
кьэгьухэм адырлэ
зэпхыныгээхэмкэ
ыккы кьэбар жьу-
гээм иамалхэмкэ
и Комитет
Адресыр: ур.Кре-
стьянскэр, 236

**Редактор
шхьалэр**

**ДЭРБЭ
ТИМУР**

**Редакциер
зыдэщылэр:**
385000,
кь. Мыекыуапэ,
ур. Первомайскэр,
197.
Телефонхэр:
приемнэр:
52-16-79,
редактор шхьалэм
иапэрэ
гуадзэр:
52-49-44,
редактор гуадзэр-
пшэздэккыжэ зы-
хыэр секретарыр:
52-16-77.
E-mail:
adygvoice@mail.ru

**Зыщаушыкьаты-
гээр:**
Урысые Федерацием
хэутын Иофхэмкэ,
телерадиокьэтын-
хэмкэ ыккы зэлы-
лэскыкэ амалхэмкэ
и Министерствэ
и Темуыр-Кавказ
чыплэ гээлоры-
шлэп, зэраушыкьа-
тыгээ номерыр
ПИ №10-3892

Гээзетым кьыхиу-
тыхэрэм мышьи-
кьагээу кьахафэ-
хэрэмкэ кьээзыт-
хыгээхэм пшэздэ-
кыжэ ахы. Кьа-
тхэхэрэмрэ гээзе-
тым щылажэхэ-
рэмрэ яеплыккэ
зэтемыфэн ыльэ-
кышхэр. Гээзет-
еджэхэм кьыт-
фагээхыэр тхы-
гээхэр зэхэтфы-
хэрэп ыккы кьэ-
зытхыгээхэм
алэккэдгээхы-
жыхэрэп.

Зыщыхаутирэр
ОАО-у
«Полиграф-ЮГ»,
385000,
кь. Мыекыуапэ,
ур. Пионерскэр,
268

**Пчэагээр
4378
Индексхэр
52161
52162
Зак. 3078**

Хэутыным
ушыккэтхэнэу щыт
уахьтэр
Сыкьатыр 18.00
Зыщыккэтхэгээхэ
уахьтэр
Сыкьатыр 18.00

Дзюдо. АР-м изэнэкьокыу

АЛЫРЭГЪУМ зыкьыщызэлуахы

Адыгэ Республикэм
дзюдомкэ изэнэкьокыу
Мыекыуапэ шыкыуагээм 1993
— 1995-р илээсхэм кьэху-
гээ ккэлэхэмрэ пшэашэ-
хэмрэ хэлэжьиэгээх. Бэнэплэ
алырэггэхэм спортсмен
70-р фэдиз ащызэлуаг.

Яонтэггэгээхэм ялгытыгээу апэрэ чыплэхэр кьыдзыхыгээхэм, ахэр зыгасэхэрэм шлуащытгэгээгуазэ. Дэху Азэмат, кг 55-р, Кошкьаб-лэ шыш, Кьэггээжэ Руслан, кг 60, Джыракый, Даур Анзор, кг 66-р, Хьаклэмзий, Бэстэ Ислыам, кг 73-р, Пэнэхэс, Пхэнэе Нурбий, кг 81-р, Хьатыгужыкыуай, Ельшшылэ Ислыам, кг 90-р, Кошкьабл, Хьакуры-нэ Хьазрэт, кг 100, Хьакурынхьабл, Хьасанэкьо Заур, кг 100-м кьеху, Мыекыуапэ, Нашэмькыо Мурат, он-тэггэгээ зэфэшхыаф зилэхэр, Мые-кыуапэ.

Пшэашэгээхэм язэлуаггэхэм ащыткыуаггэхэр: Юлия Ткаченко, кг 52-р, Сусанна Димоксян, кг 63-р, Фатима Артинова, кг 57-р, Анна Шимон, кг 78-м кьехухэрэр.

Адыгэ Республикэм ичемпион-хэм ятренирхэр: Нэпсэу Бислян, Хьабый Байзэт, Нэпсэу Байзэт, Беданэкьо Рэмэзан, Акьушэ Махьмуд, Бэгээдыр Руслан, Дэху Бислян, Игорь Вержбицкий, Хьэшхуанэкьо Айвар, Ирина Власова, Хьот Юныс.

Хагээунэфыкыыр чыплэхэр кьы-дзыхыгээхэр 2012-р илээсым мээ-ем и 3 — 6-м Кьыблэ шьолтырым дзюдомкэ изэнэкьокыу Мыекыуапэ щызэхашэщытхэм хэлэжьищытх.

АР-м изаслуженнэ тренерэу Бэ-стэ Сэлымэ кьызырэтлуаггэмкэ, тибэнаккыоэм ялэпэзэсэныгээ ха-гьахы. Кьоджэ спортсменхэм сэ-наушыгээ зэрахэлыр зэлуаггэхэм кьащагээшхыпккэжьи.

Апэ итхэр лээккыуатэх

Мыекыуапэ футболымкэ иклымэфэ
зэлухыгээ зэнэкьокыу хэлэжьиэрэ ко-
мандэхэм тыгээгээсэм и 24 — 25-м
зичээу ешлэггэхэр ялагээх. Финалым
хэфэщтхэр апшээрэ купым кьышынэ-
фагээу плытэ хушхт.

Апшээрэ купым зэрэщешлаггэхэр зэтэггаш-
хх.

«Ошьутен» — «Квант» — 0:0, «Уро-
жай» — «Мыекыуапэ» — 4:4, МГТУ —
«Шагьдый» — 2:1, «Улап» — «Чы-
гушхы» — 2:6.

МГТУ-м ифутболистхэу Шэуджэн Дмитрий-
рэ Дмитрий Ахбэрэ зэрызэ «Шагьдым» икьэ-
лапчэ Игуаор дадзаг. «Шагьдым» пеналь-
тир зеггэцаккэм, хьаггэм Игуаор ридзэшху-
гээп. Игорь Жегулиным пчэагээр 1:2-м ниггэ-
сыггэми, теклоныггэр МГТУ-м кьызырэдихы-
щтыр пшлэнэу щытыг.

«Урожайм» ифутболистхэу Сергей Мирош-
ниченкэм тлогьоггэу, Хьабэчыр Рустамрэ
Денис Павловымрэ зэрызэ «Мыекыуапэ» икьэ-
лапчэ Игуаор дадзаг. Александр Сторожук,
Анатолий Шевченкэм, Никита Бояринцевым,
Степан Резник зэрызэ «Урожайм» икьэлапчэ
Игуаор шлуададзаг.

«Чыгушхы» ифутболистхэу Вадим Лу-
чиным тлогьоггэу, Зэфэс Руслан, Александр
Нартиковым, Тхьаркьохыо Казбек, Василий
Батраковым зэрызэ «Улапэм» икьэлапчэ
Игуаор дадзаг. Улап ифутболистхэу Пэунэжэ
Азэматрэ Брагьунэ Адамрэ зэрызэ «Чыгушх-
хы» икьэлапчэ Игуаор даггэфаг.

Зэнэкьокыу исудыа шхьалэу Пэнэшху
Махьмудэ зэрилгытэрэмкэ, «Урожай»,
«Чыгушхы», МГТУ-р, «Мыекыуапэ» фи-
налым хэфэггэхэу плытэ хушхт.

ЯТОНЭРЭ КУПЫР

«Фышт» — МГГТК — 0:1, «Динамо»
— «Спортмастер-2» — 6:2, «Радуга» —
«Нарт» — 10:4; «Спортмастер» — «Лави-
на» — 2:1, «Кавказ» — «Газпром» — 1:3,
«Звезда» — «Картонтара» — 2:0, «Джо-
кер» — «Зэкьошныг-94» — 9:4, УВД —
«Ханскэр» — 3:1.

ЧЫПЛЭХЭР ЗЭТЭГГАПШЭХ

Купэу «А»-р

1. «Джокер» — 13
2. «Спортмастер» — 13
3. «Лавина» — 12
4. МГГТК — 12

Купэу «Б»-р

1. «Кавказ» — 12
2. «Газпром» — 11
3. «Радуга» — 10
4. МГТУ-2 — 7.

Апшээрэ купыр

1. «Урожай» — 14
2. «Чыгушхы» — 13
3. МГТУ — 13
4. «Мыекыуапэ» — 11
5. «Шагьдый» — 9
6. «Улап» — 6
7. «Ошьутен» — 1
8. «Квант» — 1.

Зичээу ешлэггэхэм финалым хэхашхтхэр
кьащынэфэщытх.

Сурэтым итыр: МГТУ-м ифутболистхэу Шэ-
уджэн Дмитрий — N 17-р, ыпккэ илыг.

Нэклубггэр зыгээхызырыггэр
ЕМТИЛЬ Нурбий.